

Government Gazette Staatskoerant

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA
REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

Vol. 515

Pretoria, 8 May
Mei 2008

No. 31013

CONTENTS

No.		Page No.	Gazette No.
GENERAL NOTICES			
Justice and Constitutional Development, Department of			
<i>General Notices</i>			
520	Publication of Bill amending Constitution: Constitution Fourteenth Amendment Bill of 2008	3	31013
521	Publication of Bill amending Constitution: Constitution Fifteenth Amendment Bill of 2008	9	31013
522	Publication of General Matters Amendment Bill, effecting consequential amendments to various laws relating to loss of membership of the National Assembly, a Provincial Legislature or a Municipal Council, 2008	14	31013

INHOUD

No.		Bladsy No.	Koerant No.
ALGEMENE KENNISGEWINGS			
Justisie en Staatkundige Ontwikkeling, Departement van			
<i>Algemene Kennisgewings</i>			
520	Publikasie van Wetsontwerp wat Grondwet wysig: Veertiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008	29	31013
521	Publikasie van Wetsontwerp wat Grondwet wysig: Vyftiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008	35	31013
522	Publikasie van Wysigingswetsontwerp op Algemene Aangeleenthede, wat gevolglike wysigings aanbring aan verskeie wette wat verband hou met die verlies van lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, 'n Provinsiale Wetgewer of 'n Munisipale Raad, 2008 ..	40	31013

GENERAL NOTICES ALGEMENE KENNISGEWINGS

NOTICE 520 OF 2008

DEPARTMENT OF JUSTICE AND CONSTITUTIONAL DEVELOPMENT

PUBLICATION OF BILL AMENDING CONSTITUTION

The Minister for Justice and Constitutional Development intends introducing the Constitution Fourteenth Amendment Bill of 2008, in the National Assembly. The Bill is hereby published for public comment in accordance with section 74(5)(a) of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996. Any person wishing to comment on the proposed amendments is invited to submit written comments to the Minister for Justice and Constitutional Development. Comments should kindly be directed for the attention of Mr J J Labuschagne, Private Bag X 81, Pretoria, 0001, or faxed to him at 086 501 8053 by not later than 9 June 2008.

(Electronic mail address: Jolabuschagne@justice.gov.za)

CONSTITUTION FOURTEENTH AMENDMENT BILL

(MINISTER FOR JUSTICE AND CONSTITUTIONAL DEVELOPMENT)

GENERAL EXPLANATORY NOTE:

[] Words in bold type in square brackets indicate omissions from existing enactments.

_____ Words underlined with a solid line indicate insertions in existing enactments.

BILL

To amend the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, so as to—

- * further regulate the determination of political party participation in provincial delegations to the National Council of Provinces; and
- * abolish the right—
 - ** of a member of the National Assembly or a provincial legislature to become a member of another political party whilst retaining membership of the National Assembly or that provincial legislature; and
 - ** of an existing political party to merge with another political party, or to subdivide into more than one political party, or to subdivide and to permit any of the subdivisions to merge with another political party,

**whilst allowing a member of the National Assembly or a provincial legislature affected by such changes to retain membership of the National Assembly or that provincial legislature;
and to provide for matters connected therewith.**

BE IT ENACTED by the Parliament of the Republic of South Africa, as follows:—

Amendment of section 61 of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, as amended by section 1 of the Constitution Ninth Amendment Act of 2002

1. Section 61 of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996 (hereinafter referred to as the Constitution), is hereby amended by the substitution for subsection (2) of the following subsection:

- "(2) [(a)] A provincial legislature must, within 30 days after the result of an election of that legislature is declared—
- [(i)] (a) determine, in accordance with national legislation, how many of each party's delegates are to be permanent delegates and how many are to be special delegates; and
- [(ii)] (b) appoint the permanent delegates in accordance with the nominations of the parties.

[(b) If the composition of a provincial legislature is changed on account of changes of party membership, mergers between parties, subdivision of parties or subdivision and merger of parties within that legislature, it must within 30 days after such change—

- (i) determine, in accordance with the national legislation referred to in paragraph (a), how many of each party's delegates are to be permanent delegates and how many are to be special delegates; and**
- (ii) appoint the permanent delegates in accordance with the nominations of the parties.]".**

Amendment of section 62 of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, as amended by section 2 of the Constitution Ninth Amendment Act of 2002

2. Section 62 of the Constitution is hereby amended by the substitution for subsection (3) of the following subsection:

- "(3) Permanent delegates are appointed for a term that expires[—
- (a) immediately before the first sitting of the provincial legislature after its next election]; or
- (b) on the day before the appointment of permanent delegates in accordance with section 61(2)(b)(ii) takes effect].".

Amendment of section 105 of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, as amended by section 3 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

3. Section 105 of the Constitution is hereby amended by the substitution in subsection (1) for the words preceding paragraph (a) of the following words:

"[Subject to Schedule 6A, a] A provincial legislature consists of women and men elected as members in terms of an electoral system that—"

Amendment of section 106 of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, as amended by section 4 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

4. Section 106 of the Constitution is hereby amended by the substitution for subsection (3) of the following subsection:

"(3) A person loses membership of a provincial legislature if that person—

- (a) ceases to be eligible;**
- (b) is absent from the legislature without permission in circumstances for which the rules and orders of the legislature prescribe loss of membership; or**
- (c) ceases to be a member of the party that nominated that person as a member of the legislature[, unless that member has become a member of another party in accordance with Schedule 6A]."**

Amendment of Schedule 3 to the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, as amended by section 2 of the Constitution Fourth Amendment Act of 1999, section 19 of the Constitution Sixth Amendment Act of 2001 and section 3 of the Constitution Ninth Amendment Act of 2002

5. Schedule 3 to the Constitution is hereby amended—
(a) by the substitution for item 3 of Part B of the following item:

"3. If the competing surpluses envisaged in item 2 are equal, the undistributed delegates in the delegation must be allocated to the party or parties[, including any merged party as contemplated in section 61(2)(b),] with the same surplus in the sequence [of votes recorded, starting with the party or merged party which recorded] from the highest to the lowest number of votes[, including combined votes in the case of a merged party,] that have been recorded for those parties during the last election for the provincial legislature concerned[, but if any of the parties with the same surplus—

- (a) came into existence on account of changes of party membership or subdivision of parties within that legislature as contemplated in section 61(2)(b); and**
- (b) did not participate in the last election for the provincial legislature concerned,**

the legislature must allocate the undistributed delegates in the delegation to the party or parties with the same surplus in a manner

- which is consistent with democracy]."; and**
- (b) by the addition in Part B of the following item:
- "4. If more than one party with the same surplus recorded the same number of votes during the last election for the provincial legislature concerned, the legislature concerned must allocate the undistributed delegates in the delegation to the party or parties with the same surplus in a manner which is consistent with democracy."

Repeal of Schedule 6A to the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, as inserted by section 6 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

6. Schedule 6A to the Constitution is hereby repealed.

Short title and commencement

7. This Act is called the Constitution Fourteenth Amendment Act of 2008, and comes into operation on a date set by the President by proclamation in the *Gazette*.

**MEMORANDUM ON THE OBJECTS OF THE CONSTITUTION
FOURTEENTH AMENDMENT BILL OF 2008
(Published in terms of Rule 258(3) of the Rules of the National Assembly)**

1. BACKGROUND

- 1.1 During 2002 and 2003 Parliament passed the so-called "floor crossing" legislation. The common objective of that legislation was—
- (a) to enable a member of the National Assembly, a provincial legislature or a Municipal Council to become a member of another political party whilst retaining membership of the National Assembly, that provincial legislature or that Council; and
 - (b) to enable an existing political party to merge with another political party, to subdivide into more than one political party or to subdivide and any one subdivision to merge with another political party.
- 1.2 The political terrain which necessitated floor crossing has changed. There is also a groundswell of resistance opposing floor crossing. Consequently, the need has arisen to abolish floor crossing. The effect of abolishing floor crossing would mean that we revert to the position prior to 2002. This would mean that—
- (a) a member of the National Assembly, a provincial legislature or a Municipal Council will no longer be able to become a member of another political party whilst retaining membership of the National Assembly, that provincial legislature or that Council;
 - (b) an existing political party will no longer be able to merge with another political party, or to subdivide into more than one political party or to subdivide and any one subdivision to merge with another political party; and
 - (c) a political party will also no longer be able to change the name of the party

in the National Assembly, provincial legislature or Municipal Council.

- 1.3 The Constitution Fourteenth Amendment Bill of 2008 (the Bill), seeks to abolish floor crossing in the National Assembly and provincial legislatures, whilst the Constitution Fifteenth Amendment Bill of 2008, seeks to abolish floor crossing in Municipal Councils. The General Matters Amendment Bill, effecting consequential amendments to various laws relating to loss of membership of the National Assembly, a Provincial Legislature or a Municipal Council, 2008, seeks to effect amendments, which are mainly of a consequential nature and which emanate from the provisions of the Bill and the Constitution Fifteenth Amendment Bill of 2008, to numerous relevant Acts.

2. OBJECTS OF THE BILL

- 2.1 The objects of the Bill are to amend the Constitution of the Republic of South Africa, 1996 (the Constitution), so as to abolish the right—
- (a) of a member of the National Assembly or a provincial legislature to become a member of another political party whilst retaining membership of the National Assembly or that provincial legislature; and
 - (b) of an existing political party to merge with another political party, or to subdivide into more than one political party, or to subdivide and to permit any of the subdivisions to merge with another political party, whilst allowing a member of the National Assembly or a provincial legislature affected by such changes to retain membership of the National Assembly or that provincial legislature.
- 2.2 The above objects are sought to be achieved by—
- (a) **clause 6** that seeks to repeal Schedule 6A of the Constitution (that regulates the retention of membership of the National Assembly or a provincial legislature, after a change of party membership, mergers between parties, subdivision of parties and subdivision and merger of parties); and
 - (b) **clauses 1 to 4 and 5(a)** that seek to effect consequential amendments to sections 61, 62, 105 and 106 of, and Part B of Schedule 3 to, the Constitution.
- 2.3 Although not related to floor crossing, **clause 5(b)** seeks to amend Part B of Schedule 3 to the Constitution so as to further regulate the determination of political party participation in provincial delegations to the National Council of Provinces. This proposed amendment gives effect to a proposal that was made during the Second Reading debate on the Constitutional Matters Amendment Bill [B 22B—2005], that took place in the National Assembly on 23 August 2005.
- 2.4 As the next window for floor crossing on local government level is in September 2009, the Bill, the Constitution Fifteenth Amendment Bill of 2008, and the General Matters Amendment Bill, effecting consequential amendments to various laws relating to loss of membership of the National Assembly, a Provincial

Legislature or a Municipal Council, 2008, have to be passed by Parliament and implemented before 1 September 2009.

3. DEPARTMENTS/BODIES/PERSONS CONSULTED

In terms of section 74(5) of the Constitution the Bill was—

- (a) published in the national *Gazette* for public comment; and
- (b) submitted to the provincial legislatures for their views.

4. IMPLICATIONS FOR PROVINCES

As discussed in paragraph 2 above.

5. FINANCIAL IMPLICATIONS FOR STATE

None

6. PARLIAMENTARY PROCEDURE

The Department of Justice and Constitutional Development is of the opinion that the proposed amendments fall within the ambit of section 74(3)(b) of the Constitution and consequently require the approval of both the National Assembly and the National Council of Provinces.

NOTICE 521 OF 2008**DEPARTMENT OF JUSTICE AND CONSTITUTIONAL DEVELOPMENT****PUBLICATION OF BILL AMENDING CONSTITUTION**

The Minister for Justice and Constitutional Development intends introducing the Constitution Fifteenth Amendment Bill of 2008, in the National Assembly. The Bill is hereby published for public comment in accordance with section 74(5)(a) of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996. Any person wishing to comment on the proposed amendments is invited to submit written comments to the Minister for Justice and Constitutional Development. Comments should kindly be directed for the attention of Mr J J Labuschagne, Private Bag X 81, Pretoria, 0001, or faxed to him at 086 501 8053 by not later than 9 June 2008.

(Electronic mail address: Jolabuschagne@justice.gov.za)

CONSTITUTION FIFTEENTH AMENDMENT BILL

(MINISTER FOR JUSTICE AND CONSTITUTIONAL DEVELOPMENT)

GENERAL EXPLANATORY NOTE:

[] Words in bold type in square brackets indicate omissions from existing enactments.
 _____ Words underlined with a solid line indicate insertions in existing enactments.

BILL

To amend the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, so as to—

- * effect certain consequential amendments necessitated by the provisions of the Constitution Fourteenth Amendment Act of 2008;
- * provide for the filling of vacancies in a Municipal Council; and
- * abolish the right—
 - ** of a member of a Municipal Council to become a member of another political party whilst retaining membership of that Council; and
 - ** of an existing political party to merge with another political party, or to subdivide into more than one political party, or to subdivide and to permit any of the subdivisions to merge with another political party, whilst allowing a member of a Council affected by such changes to

**retain membership of that Council;
and to provide for matters connected therewith.**

BE IT ENACTED by the Parliament of the Republic of South Africa, as follows:—

**Amendment of section 46 of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996,
as amended by section 1 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003**

1. Section 46 of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996 (hereinafter referred to as the Constitution), is hereby amended by the substitution in subsection (1) for the words preceding paragraph (a) of the following words:

"[Subject to Schedule 6A, the] The National Assembly consists of no fewer than 350 and no more than 400 women and men elected as members in terms of an electoral system that—".

**Amendment of section 47 of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996,
as amended by section 2 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003**

2. Section 47 of the Constitution is hereby amended by the substitution for subsection (3) of the following subsection:

"(3) A person loses membership of the National Assembly if that person—

- (a) ceases to be eligible;
- (b) is absent from the Assembly without permission in circumstances for which the rules and orders of the Assembly prescribe loss of membership;
- or
- (c) ceases to be a member of the party that nominated that person as a member of the Assembly[, **unless that member has become a member of another party in accordance with Schedule 6A**]."

**Amendment of section 157 of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996,
as amended by section 2 of the Constitution Third Amendment Act of 1998 and
section 1 of the Constitution Eighth Amendment Act of 2002**

3. Section 157 of the Constitution is hereby amended by the substitution in subsection (1) for the words preceding paragraph (a) of the following words:

"[Subject to Schedule 6A, a] A Municipal Council consists of—".

Amendment of section 158 of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996

4. Section 158 of the Constitution is hereby amended by the addition of the following subsection:

"(3) Vacancies in a Municipal Council must be filled in terms of national legislation.".

Repeal of Schedule 6B to the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, as inserted by section 2 of the Constitution Eighth Amendment Act of 2002 and amended by section 5, and renumbered by section 6, of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

5. Schedule 6B to the Constitution is hereby repealed.

Short title and commencement

6. This Act is called the Constitution Fifteenth Amendment Act of 2008, and comes into operation on a date set by the President by proclamation in the *Gazette*.

MEMORANDUM ON THE OBJECTS OF THE CONSTITUTION FIFTEENTH AMENDMENT BILL OF 2008

(Published in terms of Rule 258(3) of the Rules of the National Assembly)

1. BACKGROUND

- 1.1 During 2002 and 2003 Parliament passed the so-called "floor crossing" legislation. The common objective of that legislation was—
- (a) to enable a member of the National Assembly, a provincial legislature or a Municipal Council to become a member of another political party whilst retaining membership of the National Assembly, that provincial legislature or that Council; and
 - (b) to enable an existing political party to merge with another political party, to subdivide into more than one political party or to subdivide and any one subdivision to merge with another political party.
- 1.2 The political terrain which necessitated floor crossing has changed. There is also a groundswell of resistance opposing floor crossing. Consequently, the need has arisen to abolish floor crossing. The effect of abolishing floor crossing would mean that we revert to the position prior to 2002. This would mean that—
- (a) a member of the National Assembly, a provincial legislature or a Municipal Council will no longer be able to become a member of another political party whilst retaining membership of the National Assembly, that provincial legislature or that Council;
 - (b) an existing political party will no longer be able to merge with another political party, or to subdivide into more than one political party or to subdivide and any one subdivision to merge with another political party; and
 - (c) a political party will also no longer be able to change the name of the party in the National Assembly, provincial legislature or Municipal Council.
- 1.3 The Constitution Fourteenth Amendment Bill of 2008, seeks to abolish floor crossing in the National Assembly and provincial legislatures, whilst the Constitution Fifteenth Amendment Bill of 2008 (the Bill), seeks to abolish floor crossing in Municipal Councils. The General Matters Amendment Bill, effecting

consequential amendments to various laws relating to loss of membership of the National Assembly, a Provincial Legislature or a Municipal Council, 2008, seeks to effect amendments, which are mainly of a consequential nature and which emanate from the provisions of the Bill and the Constitution Fourteenth Amendment Bill of 2008, to numerous relevant Acts.

2. OBJECTS OF THE BILL

- 2.1 The objects of the Bill are to amend the Constitution of the Republic of South Africa, 1996 (the Constitution), so as to abolish the right—
- (a) of a member of a Municipal Council to become a member of another political party whilst retaining membership of that Council; and
 - (b) of an existing political party to merge with another political party, or to subdivide into more than one political party, or to subdivide and to permit any of the subdivisions to merge with another political party, whilst allowing a member of a Council affected by such changes to retain membership of that Council.
- 2.2 The above objects are sought to be achieved by—
- (a) **clause 5** that seeks to repeal Schedule 6B of the Constitution (that regulates the loss or retention of membership of Municipal Councils, after a change of party membership, mergers between parties, subdivision of parties, subdivision and merger of parties, and the filling of vacancies);
 - (b) **clause 1 to 3** that seek to effect consequential amendments to sections 46, 47 and 157 of the Constitution; and
 - (c) **clause 4** that seeks to amend section 158 of the Constitution so as to provide for the filling of vacancies in a Municipal Council.
- 2.3 As the next window for floor crossing on local government level is in September 2009, the Bill, the Constitution Fourteenth Amendment Bill of 2008, and the General Matters Amendment Bill, effecting consequential amendments to various laws relating to loss of membership of the National Assembly, a Provincial Legislature or a Municipal Council, 2008, have to be passed by Parliament and implemented before 1 September 2009.

3. DEPARTMENTS/BODIES/PERSONS CONSULTED

In terms of section 74(5) of the Constitution the Bill was—

- (a) published in the national *Gazette* for public comment; and
- (b) submitted to the provincial legislatures for their views.

4. IMPLICATIONS FOR PROVINCES

None

5. FINANCIAL IMPLICATIONS FOR STATE

None

6. PARLIAMENTARY PROCEDURE

The Department of Justice and Constitutional Development is of the opinion that the Bill must be dealt with in accordance with the procedure established by section 74(3)(a) of the Constitution since it contains no amendment that—

- (a) relates to a matter that affects the National Council of Provinces;
- (b) alters provincial boundaries, powers, functions or institutions; or
- (c) amends a provision that deals specifically with a provincial matter.

NOTICE 522 OF 2008**DEPARTMENT OF JUSTICE AND CONSTITUTIONAL DEVELOPMENT****PUBLICATION OF GENERAL MATTERS AMENDMENT BILL, EFFECTING CONSEQUENTIAL AMENDMENTS TO VARIOUS LAWS RELATING TO LOSS OF MEMBERSHIP OF THE NATIONAL ASSEMBLY, A PROVINCIAL LEGISLATURE OR A MUNICIPAL COUNCIL, 2008**

The Minister for Justice and Constitutional Development hereby publishes the General Matters Amendment Bill, effecting consequential amendments to various laws relating to loss of membership of the National Assembly, a Provincial Legislature or a Municipal Council, 2008, for public comment in accordance with section 154(2) of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996. Any person wishing to comment on the proposed amendments is invited to submit written comments to the Minister for Justice and Constitutional Development. Comments should kindly be directed for the attention of Mr J J Labuschagne, Private Bag X 81, Pretoria, 0001, or faxed to him at 086 501 8053 by not later than 9 June 2008.

(Electronic mail address: Jolabuschagne@justice.gov.za)

GENERAL MATTERS AMENDMENT BILL, EFFECTING CONSEQUENTIAL AMENDMENTS TO VARIOUS LAWS RELATING TO LOSS OF MEMBERSHIP OF THE NATIONAL ASSEMBLY, A PROVINCIAL LEGISLATURE OR A MUNICIPAL COUNCIL, 2008

(MINISTER FOR JUSTICE AND CONSTITUTIONAL DEVELOPMENT)

GENERAL EXPLANATORY NOTE:

[] Words in bold type in square brackets indicate omissions from existing enactments.
_____ Words underlined with a solid line indicate insertions in existing enactments.

BILL**To amend the—**

- * **Electoral Commission Act, 1996, so as to abolish the right of a political party to change its name at any time;**
- * **Public Funding of Represented Political Parties Act, 1997, so as to—**

- ** further regulate the repayment of unspent balances of all moneys allocated to political parties participating in Parliament and provincial legislatures from the Represented Political Parties' Fund when such political parties cease to qualify for such moneys;
 - ** empower the Electoral Commission to appoint a public accountant and auditor in certain circumstances; and
 - ** provide for offences applicable to accounting officers and leaders of political parties; and
- * **Public Funding of Represented Political Parties Act, 1997, the Determination of Delegates (National Council of Provinces) Act, 1998, the Electoral Act, 1998, the Local Government: Municipal Structures Act, 1998, and the Local Government: Municipal Structures Amendment Act, 2002, so as to provide for matters consequential to the abolition of the right—**
- ** of a member of the National Assembly, a provincial legislature or a Municipal Council to become a member of another political party whilst retaining membership of the National Assembly, that provincial legislature or that Council; and
 - ** of an existing political party to merge with another political party, or to subdivide into more than one political party, or to subdivide and to permit any of the subdivisions to merge with another political party, whilst allowing a member of the National Assembly, a provincial legislature or a Council affected by such changes to retain membership of the National Assembly, that provincial legislature or that Council;
- and to provide for matters connected therewith.

BE IT ENACTED by the Parliament of the Republic of South Africa, as follows:—

Repeal of section 16A of Act 51 of 1996, as inserted by section 30 of Act 34 of 2003

1. Section 16A of the Electoral Commission Act, 1996, is hereby repealed.

Amendment of section 5 of Act 103 of 1997, as amended by section 2 of Act 15 of 2005

2. Section 5 of the Public Funding of Represented Political Parties Act, 1997 (hereinafter referred to as the Funding Act), is hereby amended by the substitution for subsection (4) of the following subsection:

"(4) The allocation of moneys from the Fund to a political party will end when the party ceases qualifying therefor in terms of subsection (1)(a). [Subject to section 6A, a political party must within 21 days after the date on which it has so ceased to qualify, repay to the Commission the unspent balances, as at that date, of all moneys that had been allocated to it in terms of this section.]".

Amendment of section 6 of Act 103 of 1997, as amended by section 3 of Act 15 of 2005

3. Section 6 of the Funding Act is hereby amended—
- (a) by the substitution for subsection (1) of the following subsection:
- "(1) Every political party to which moneys are allocated from the Fund[, **must**]—
- (a) must keep, with a bank registered in the Republic, a separate banking account into which all moneys so allocated to the party must be deposited; **[and]**
- (b) must appoint an office-bearer or official of that party as its accounting officer with regard to all moneys from time to time allocated to that party from the Fund. The accounting officer's responsibility is to account for the moneys so allocated to that party, and includes, in addition to any other duties imposed by this Act, the duty to ensure the party's compliance with the requirements of this Act, and, in particular, to ensure that those moneys are not paid out for a purpose not authorised by this Act; and
- (c) is accountable to the Commission in respect of all moneys so allocated to that party."; and
- (b) by the insertion of the following subsection after subsection (5):
- "**(5A) (a)** The Commission may appoint a public accountant and auditor registered and practising as such in terms of the Public Accountants' and Auditors' Act, 1991, to—
- (i) verify the auditor's report and audited statement submitted to it in terms of subsection (5); or
- (ii) audit the statement referred to in subsection (3) and the books and records of account kept in terms of this section if the accounting officer of a political party fails to have that statement and those books and records of account audited as contemplated in subsection (3).
- (b) Subsection (4) applies, with the necessary changes, to an auditor who has performed an audit contemplated in paragraph (a)(ii).
- (c) The verification of the auditor's report and audited statement contemplated in paragraph (a)(i) or the auditor's report and audited statement contemplated in paragraph (a)(ii), as the case may be, must be submitted to the Commission by the auditor concerned within one month after the date of his or her appointment by the Commission."

Repeal of section 6A of Act 103 of 1997, as inserted by section 4 of Act 15 of 2005

4. Section 6A of the Funding Act is hereby repealed.

Insertion of section 6B in Act 103 of 1997

5. The following section is hereby inserted in the Funding Act after section 6A:
- "Repayment of unspent balances where party ceases to qualify for allocation**

of moneys from Fund or where Parliament and every provincial legislature are dissolved or where Parliament or any provincial legislature is dissolved

6B. (1) A political party which qualified for the allocation of moneys from the Fund in terms of section 5 must, in accordance with this section, repay to the Commission the unspent balances of all moneys that had been allocated to it in terms of that section if it ceases to qualify for the allocation of moneys from the Fund in terms of the said section.

(2) A political party which immediately before the date on which—

(a) Parliament and every provincial legislature are dissolved in terms of the Constitution; or

(b) Parliament or any provincial legislature is so dissolved in any other circumstances,

qualified for the allocation of moneys from the Fund in terms of section 5 and was represented in any or all of those legislative bodies or the legislative body that dissolves must, in accordance with this section, repay to the Commission the unspent balances of all moneys that had been allocated to it in terms of that section.

(3) The person who last held the office of accounting officer contemplated in section 6(1)(b) of a political party contemplated in subsection (1) or (2), or if he or she is not available the leader of that party, must within 14 days after the date on which—

(a) the party has ceased to qualify for the allocation of moneys from the Fund as contemplated in subsection (1); or

(b) a legislative body referred to in subsection (2) is dissolved as contemplated in that subsection,

close the books and records of account of the party kept in terms of section 6.

(4) The accounting officer or the leader of the party, as the case may be, must within one month after the date on which the books and records of account of the party have been closed in terms of subsection (3)—

(a) prepare a statement showing—

(i) all amounts received by the party from the Fund during that financial year and its application of those moneys, as well as the purposes for which the various amounts have been applied;

(ii) the unspent balances of the party, if any, as at the date when its books and records of account are so closed, of all moneys that had been allocated to it in terms of section 5; and

(iii) all the existing legal financial obligations of the party until the end of the financial year in question; and

(b) submit that statement and those books and records of account to a public accountant and auditor registered and practising as such in terms of the Public Accountants' and Auditors' Act, 1991 (Act No. 80 of 1991), to be audited.

(5) An auditor who has performed an audit contemplated in subsection (4)(b), must in the auditor's report express an opinion—

- (a) as to whether or not the allocated moneys were spent for purposes authorised by this Act; and
- (b) on the correctness of the information referred to in subsection (4)(a)(ii) and (iii).

(6) The auditor's report and audited statement, as well as all statements for the financial year in question of the banking account of the political party kept in terms of section 6(1)(a) and documents in support of the information referred to in subsection (4)(a)(iii), must be submitted to the Commission by the accounting officer or the leader of the party, as the case may be, within two months after the date on which the books and records of account of the party were closed.

(7) The Commission must within two months after receipt of the auditor's report, audited statement, statements of the banking account of the political party and documents in support of the information referred to in subsection (4)(a)(iii) submitted to it in terms of subsection (6)—

- (a) determine the amount of the unspent balances of all moneys that had been allocated to the political party in terms of section 5 that must be repaid to the Commission, taking into account the information referred to in subsection (4)(a)(iii): Provided that in the case of a party mentioned in subsection (2)(b)—
 - (i) the representation of that party, in a dissolving legislative body, must be calculated by the Commission as a percentage of the party's representation in all of the legislative bodies contemplated in subsection (2)(a); and
 - (ii) that determined percentage of any unspent balances must be repaid to the Commission;
- (b) determine the date on which that amount of unspent balances of moneys must be repaid to the Commission, which date must as far as the circumstances permit be before the last day of the financial year in question; and
- (c) inform the accounting officer or the leader of the party, as the case may be, of the amount and date determined in terms of paragraphs (a) and (b).

(8) (a) The Commission may for the purposes of subsection (7)(a)—

- (i) direct the accounting officer or the leader of the party, as the case may be, to provide it with such other information as it may deem necessary; and
- (ii) appoint a public accountant and auditor registered and practising as such in terms of the Public Accountants' and Auditors' Act, 1991 (Act No. 80 of 1991), to—
 - (aa) verify the auditor's report and audited statement submitted to it in terms of subsection (6); or
 - (bb) audit the statement referred to in subsection (4)(a) and the books and records of account kept in terms of section 6.

(b) Subsection (5) applies, with the necessary changes, to an auditor who has performed an audit contemplated in paragraph (a)(ii)(bb).

(c) The verification of the auditor's report and audited

statement contemplated in paragraph (a)(ii)(aa) or the auditor's report and audited statement contemplated in paragraph (a)(ii)(bb), as the case may be, must be submitted to the Commission by the auditor concerned within one month after the date of his or her appointment by the Commission.

(9) The accounting officer or the leader of the party, as the case may be, must—

(a) within 14 days after the receipt of a direction referred to in subsection (8)(a)(i), comply therewith; and

(b) repay to the Commission the amount of the unspent balances of moneys contemplated in subsection (7)(a) on or before the date determined in terms of subsection (7)(b).

(10) Any unspent balances of moneys repaid in terms of this section during a particular financial year, must be credited to the Fund and carried forward to the next financial year."

Amendment of section 9 of Act 103 of 1997, as amended by section 6 of Act 15 of 2005

6. Section 9 of the Funding Act is hereby amended by the deletion of subsections (3) and (4).

Substitution of section 9A of Act 103 of 1997, as inserted by section 7 of Act 15 of 2005

7. The following section is hereby substituted for section 9A of the Funding Act:

"Offences and penalties

9A. Any person who—

(a) contravenes or fails to comply with section [6A(4), (6) or (9)(b)] 5(3), 6(2), (3) or (5) or 6B(3), (4), (6) or (9)(b); or

(b) fails to comply with a direction in terms of section [6A(9)(a)] 6B(9)(a), is guilty of an offence and liable on conviction to a fine or to imprisonment for a period not exceeding two years."

Amendment of section 10 of Act 103 of 1997, as amended by section 8 of Act 15 of 2005

8. Section 10 of the Funding Act is hereby amended by the substitution in subsection (1) for paragraph (d) of the following paragraph:

"(d) prescribing the procedure according to which and manner in which payments from, and to, the Fund are to be made after any election of Parliament or a provincial legislature [or the expiry of the period referred to in item 4(1)(a) or (b) of Schedule 6A to the Constitution]; and"

Amendment of Preamble of Act 103 of 1997, as amended by section 9 of Act 15 of 2005

9. The Preamble of the Funding Act is hereby amended by the deletion of the fifth paragraph.

Substitution of long title of Act 103 of 1997, as substituted by section 10 of Act 15 of 2005

10. The following long title is hereby substituted for the long title of the Funding Act:

"To establish the Represented Political Parties' Fund with a view to making provision for the funding of political parties participating in Parliament and provincial legislatures; to provide for the management of that Fund by the Electoral Commission and for accountability regarding that Fund; to regulate the allocation of moneys from that Fund and the purposes for which allocated moneys may be used by political parties; [to regulate the repayment to the Electoral Commission of the unspent balances of moneys by political parties under certain circumstances;] and to provide for incidental matters."

Amendment of section 2 of Act 69 of 1998, as amended by section 11 of Act 15 of 2005

11. Section 2 of the Determination of Delegates (National Council of Provinces) Act, 1998, is hereby amended by the substitution for subsection (4) of the following subsection:

"(4) (a) If the total number of special delegates determined in terms of subsection (3) in respect of a particular provincial legislature is less than four, the delegates of the parties that are entitled to only one delegate in the delegation of that province must, despite subsection (1), become special delegates in the sequence from the lowest to the highest number of votes[, **including combined votes in the case of a merged party contemplated in section 61(2)(b) of the Constitution,**] that have been recorded for those parties during the last election of that provincial legislature, until four special delegates have been allocated to parties in the provincial delegation.

(b) If the total number of special delegates determined in terms of subsection (3) in respect of a particular provincial legislature is more than four, those special delegates must, despite subsections (2) and (3), become permanent delegates in the sequence from the highest to the lowest number of votes[, **including combined votes in the case of a merged party contemplated in section 61(2)(b) of the Constitution,**] that have been recorded for the parties concerned during the last election of that provincial legislature, until six permanent delegates have been allocated to parties in the provincial delegation.

[(c) **For the purposes of paragraphs (a) and (b), any party that is entitled to a delegate in the delegation of the province concerned**

and that—

- (i) came into existence on account of a change of party membership or subdivision of parties contemplated in section 61(2)(b) of the Constitution; and
- (ii) did not participate in the last election of that provincial legislature, must be regarded as having recorded no votes during the last election of the provincial legislature concerned.

(d)] (c) If more than one party that is entitled to a delegate in a provincial legislature recorded the same number of votes during the last election of that provincial legislature [or must be regarded in terms of paragraph (c) as having recorded no votes during that election], the legislature concerned must, in a manner that is consistent with democracy—

- (i) in the case of paragraph (a), elect so many delegates from the delegates of those parties to become special delegates as may be required to allocate four special delegates to parties in the provincial delegation; or
- (ii) in the case of paragraph (b), despite subsections (2) and (3), elect so many special delegates of those parties to become permanent delegates as may be required to allocate six permanent delegates to parties in the provincial delegation."

Amendment of item 23 of Schedule 1A to Act 73 of 1998, as inserted by section 25 of Act 34 of 2003

12. Item 23 of Schedule 1A to the Electoral Act, 1998, is hereby amended by the substitution for subitem (1) of the following subitem:

"(1) In the event of a vacancy in a legislature to which this Schedule applies, the party which the vacating member represented must fill the vacancy by nominating a person—

- (a) whose name appears on the list of candidates[—
 - (i)] from which that party's members were originally nominated; [or
 - (ii) **where applicable, submitted by a party in terms of item 5(2) of Schedule 6A to the Constitution;**] and
- (b) who is the next qualified and available person on the list."

Amendment of section 26 of Act 117 of 1998, as amended by section 1 of Act 20 of 2002 and section 9 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

13. Section 26 of the Local Government: Municipal Structures Act, 1998 (hereinafter referred to as the Structures Act), is hereby amended by the substitution in subsection (1) for paragraph (b) of the following paragraph:

- "(b) is appointed as a representative of a local council to a district council for a period ending when the next local council is declared elected[, **except that where such a person is replaced as a result of the provisions of item 6(a) of Schedule 6B to the Constitution, the newly appointed representative is appointed for the remainder of the replaced representative's term.**"]"

Amendment of section 27 of Act 117 of 1998, as amended by section 93 of Act 27 of 2000, section 121 of Act 32 of 2000 and section 2 of Act 20 of 2002

14. Section 27 of the Structures Act is hereby amended—
- (a) by the insertion after paragraph (b) of the following paragraph:
"(c) was elected from a party list referred to in Schedule 1 or 2 and ceases to be a member of the relevant party;"; and
- (b) by the addition of the following paragraph:
"(f) was elected to represent a ward and who—
 (i) was nominated by a party as a candidate in the ward election and ceases to be a member of that party; or
 (ii) was not nominated by a party as a candidate in the ward election and becomes a member of a party."

Amendment of section 29 of Act 117 of 1998, as amended by section 3 of Act 20 of 2002 and section 9 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

15. Section 29 of the Structures Act is hereby amended by the deletion of subsection (3).

Amendment of section 62 of Act 117 of 1998, as amended by section 4 of Act 20 of 2002

16. Section 62 of the Structures Act is hereby amended by the deletion of paragraph (cA) in subsection (1).

Amendment of section 63 of Act 117 of 1998, as substituted by section 5 of Act 20 of 2002 and amended by section 9 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

17. Section 63 of the Structures Act is hereby amended—
- (a) by the substitution for subsections (1) and (2) of the following subsections, respectively:
- "(1) Each metropolitan subcouncil consists of—
- (a) the councillors representing the wards included in the subcouncil area; and
- (b) an additional number of councillors allocated in terms of Part 1 of Schedule 4[, **except that where—**
- (i) **metropolitan subcouncils are established;**
- (ii) **the areas of existing metropolitan subcouncils are changed; or**
- (iii) **the number of existing metropolitan subcouncils are changed,** after the composition of a metro council has changed as a result of the provisions of item 2, 3 or 7 of Schedule 6B to the Constitution, the additional number of councillors is determined by the metro council so that the seats held by councillors referred to in subsection (2)(a) are as far as possible equally distributed amongst all the metropolitan

subcouncils].

- (2) The councillors referred to in subsection (1)(b) must—
- (a) consist of councillors elected to the metro council from party lists in accordance with Part 3 of Schedule 1; and
 - (b) be appointed to the metropolitan subcouncil[—
 - (i) in accordance with Part 1 of Schedule 4; or
 - (ii) **where the composition of the metro council in question has changed as a result of the provisions of item 2, 3 or 7 of Schedule 6B to the Constitution, in accordance with the mechanism referred to in section 62(1)(cA)].**”; and
- (b) by the deletion of subsection (1A).

Substitution of section 66 of Act 117 of 1998, as substituted by section 6 of Act 20 of 2002 and amended by section 9 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

18. The following section is hereby substituted for section 66 of the Structures Act:

"Term of office of members

66. [(1)] The section 63(1)(b) members of a metropolitan subcouncil are appointed for a term ending, subject to **[subsection (2) and]** section 67, when the next metro council is declared elected.

[(2) **Where a section 63(1)(b) member of a metropolitan subcouncil is replaced as a result of the provisions of item 6(b) of Schedule 6B to the Constitution, the newly appointed member is, subject to section 67, appointed for the remainder of the replaced member's term.]"**

Repeal of sections 93A and 93B of Act 117 of 1998, as inserted by section 7 of Act 20 of 2002 and amended by section 9 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

19. Sections 93A and 93B of the Structures Act are hereby repealed.

Substitution of item 10 of Schedule 1 to Act 117 of 1998, as substituted by section 93 of Act 27 of 2000 and section 8 of Act 20 of 2002 and amended by section 9 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

20. The following item is hereby substituted for item 10 of Schedule 1 to the Structures Act:

"Submission of lists of candidates

10. [(1)] A list of candidates may be submitted only by a party.

[(2) **A party that has gained representation in a municipality as a result of the provisions of item 2, 3 or 7 of Schedule 6B to the Constitution, may submit a list of candidates within seven days after the expiry of a period referred to in item 4(1)(a)(i) or (ii) of Schedule 6B to the Constitution.]"**

Substitution of item 4 of Schedule 2 to Act 117 of 1998, as substituted by section 93 of Act 27 of 2000 and section 9 of Act 20 of 2002 and amended by section 9 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

21. The following item is hereby substituted for item 4 of Schedule 2 to the Structures Act:

"Submission of lists of candidates

4. [(1)] A list of candidates may be submitted only by a party.

[(2)] **A party that has gained representation in a municipality as a result of the provisions of item 2, 3 or 7 of Schedule 6B to the Constitution, may submit a list of candidates within seven days after the expiry of a period referred to in item 4(1)(a)(i) or (ii) of Schedule 6B to the Constitution.]".**

Amendment of Table of Contents of Act 117 of 1998, as amended by section 11 of Act 20 of 2002 and section 9 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

22. The Table of Contents of the Structures Act is hereby amended by the deletion of the references to sections 93A and 93B, respectively.

Repeal of section 12 of Act 20 of 2002, as amended by section 9 of the Constitution Tenth Amendment Act of 2003

23. Section 12 of the Local Government: Municipal Structures Amendment Act, 2002, is hereby repealed.

Repeal of section 13 of Act 20 of 2002

24. Section 13 of the Local Government: Municipal Structures Amendment Act, 2002, is hereby repealed.

Amendment of section 14 of Act 20 of 2002

25. Section 14 of the Local Government: Municipal Structures Amendment Act, 2002, is hereby amended by the deletion of subsection (2).

Short title and commencement

26. This Act is called the General Matters Amendment Act, effecting consequential amendments to various laws relating to loss of membership of the National Assembly, a Provincial Legislature or a Municipal Council, 2008, and comes into operation on a date set by the President by proclamation in the *Gazette*.

**MEMORANDUM ON THE OBJECTS OF THE GENERAL MATTERS
AMENDMENT BILL, EFFECTING CONSEQUENTIAL AMENDMENTS TO
VARIOUS LAWS RELATING TO LOSS OF MEMBERSHIP OF THE
NATIONAL ASSEMBLY, A PROVINCIAL LEGISLATURE OR A MUNICIPAL
COUNCIL, 2008**

1. BACKGROUND

The political terrain which necessitated floor crossing has changed. There is also a groundswell of resistance opposing floor crossing. Consequently, the need has arisen to abolish floor crossing. The Constitution Fourteenth Amendment Bill of 2008, seeks to abolish floor crossing in the National Assembly and provincial legislatures, whilst the Constitution Fifteenth Amendment Bill of 2008, seeks to abolish floor crossing in Municipal Councils.

2. OBJECTS OF THE BILL

2.1 The objects of the General Matters Amendment Bill, effecting consequential amendments to various laws relating to loss of membership of the National Assembly, a Provincial Legislature or a Municipal Council, 2008 (the Bill) are—

- (a) to effect amendments, which are mainly of a consequential nature and which emanate from the provisions of the Constitution Fourteenth Amendment Bill of 2008, and the Constitution Fifteenth Amendment Bill of 2008, to numerous relevant Acts; and
- (b) to address matters raised by the Portfolio Committee on Justice and Constitutional Development in its Report on the Constitutional Matters Amendment Bill [B 22B—2005] (now the Constitutional Matters Amendment Act, 2005 (Act No. 15 of 2005)), dated 19 August 2005.

2.2 Proposed legislative amendments relating to floor crossing

The Bill seeks to effect amendments to the following Acts:

- (a) Electoral Commission Act, 1996 (Act No. 51 of 1996)
Clause 1 seeks to repeal section 16A of the Electoral Commission Act, 1996, that enables a political party to change its registered name, abbreviated name, distinguishing mark or symbol.
- (b) Public Funding of Represented Political Parties Act, 1997 (Act No. 103 of 1997)
Clause 4 seeks to repeal section 6A of the Public Funding of Represented Political Parties Act, 1997 (the Funding Act), that regulates the repayment to the Electoral Commission (the IEC) of the unspent balances of moneys by a political party that, after a window for floor crossing, ceases to qualify for the allocation of moneys from the Represented Political Parties' Fund (the Fund). **Clauses 7, 8, 9 and 10** seek to effect consequential amendments to sections 9A and 10, the Preamble and long title of the Funding Act.

- (c) Determination of Delegates (National Council of Provinces) Act, 1998 (Act No. 69 of 1998)
Clause 11 seeks to effect consequential amendments to section 2 of the Determination of Delegates (National Council of Provinces) Act, 1998, that regulates the determination of permanent and special delegates in a province's delegation to the National Council of Provinces.
- (d) Electoral Act, 1998 (Act No. 73 of 1998)
Clause 12 seeks to effect a consequential amendment to item 23 of Schedule 1A to the Electoral Act, 1998, that regulates the filling of vacancies in the National Assembly and provincial legislatures.
- (e) Local Government: Municipal Structures Act, 1998 (Act No. 117 of 1998)
Clauses 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21 and 22 seek to effect consequential amendments to sections 26, 29, 62, 63 and 66, item 10 of Schedule 1, item 4 of Schedule 2 and the Table of Contents of the Local Government: Municipal Structures Act, 1998 (the Structures Act). **Clause 14** seeks to amend section 27 of the Structures Act, that regulates the vacation of office of councillors, so as to re-insert two provisions that were deleted from that Act by section 2 of the Local Government: Municipal Structures Amendment Act, 2002 (Act No. 20 of 2002). **Clause 19** seeks to repeal sections 93A and 93B of the Structures Act that provide for special measures for the application of item 6 of Schedule 6B to the Constitution of the Republic of South Africa, 1996 (the Constitution), and the publication of certain notices relating to floor crossing by the IEC, respectively. Both sections will become redundant once floor crossing has been abolished.
- (f) Local Government: Municipal Structures Amendment Act, 2002
Clauses 23 and 24 seek to repeal sections 12 and 13 of the Local Government: Municipal Structures Amendment Act, 2002, as those two sections will, once floor crossing has been abolished, become redundant. Section 12 regulates the registration of new political parties for purposes of Schedule 6B to the Constitution (which Schedule is to be repealed by clause 5 of the Constitution Fifteenth Amendment Bill of 2008), whilst section 13 contains transitional arrangements. **Clause 25** seeks to amend section 14 of the Local Government: Municipal Structures Amendment Act, 2002, that regulated the commencement of section 4 of the said Act.

2.3 Additional proposed amendments to the Funding Act

- 2.3.1 In order to address the matters raised by the Portfolio Committee on Justice and Constitutional Development in its Report referred to in paragraph 2.1(b) above, the Bill seeks to effect the following amendments to the Funding Act to harmonise the existing provisions thereof with the new provisions that were inserted in the Funding Act by the Constitutional Matters Amendment Act, 2005.

2.3.2 Ad clause 2

Clause 2 seeks to effect a consequential amendment to section 5(4) emanating from the proposed new section 6B(1) to be inserted in the Funding Act by **clause 5**.

2.3.3 Ad clause 3

Clause 3(a) seeks to amend section 6(1) to make it clear that all political parties are accountable to the IEC in respect of the moneys allocated to them from the Fund. **Clause 3(b)** seeks to insert a new subsection (5A) in section 6 that will empower the IEC to appoint a public accountant and auditor under certain circumstances to, for example, audit the books and records of account kept by a political party.

2.3.4 Ad clause 5

The Funding Act presently provides for three scenarios where a political party has to repay to the IEC the unspent balances of all moneys that have been allocated to it in terms of section 5 of the Funding Act, namely—

- (a) where a political party ceases to qualify for the allocation of moneys from the Fund (existing section 5(4));
- (b) where a political party, after a window for floor crossing, ceases to qualify for the allocation of moneys from the Fund (existing section 6A); and
- (c) if Parliament and every provincial legislature are dissolved in terms of the Constitution or if Parliament or any provincial legislature is so dissolved in any other circumstances (existing section 9(3) and (4)).

As **clause 4** seeks to repeal section 6A of the Funding Act, the circumstances referred to in paragraph (b) above under which a political party has to repay to the IEC the unspent balances of all moneys that have been allocated to it, will fall away. **Clause 5**, however, seeks to insert a new section 6B in the Funding Act which brings the repayment to the IEC of the unspent balances of moneys in circumstances referred to in paragraphs (a) and (c) above in line with such repayment in circumstances referred to in paragraph (b) above.

2.3.5 Ad clause 6

Section 9(3) and (4) of the Funding Act regulates the repayment to the IEC of the unspent balances of all moneys that have been allocated to a political party if Parliament and every provincial legislature are dissolved in terms of the Constitution or if Parliament or any provincial legislature is so dissolved in any other circumstances. The proposed new section 6B(2) seeks to regulate this matter and therefore section 9(3) and (4) will become redundant and needs to be deleted. **Clause 6** seeks to give effect thereto.

2.3.6 Ad clause 7

Clause 7 seeks to amend section 9A to make certain offences also applicable to—

- (a) the accounting officers of political parties that qualify for the allocation of moneys from the Fund; and

- (b) the accounting officers or leaders of political parties that have to repay to the IEC their unspent balances of moneys in terms of the proposed new section 6B.

2.4 As the next window for floor crossing on local government level is in September 2009, the Bill, the Constitution Fourteenth Amendment Bill of 2008, and the Constitution Fifteenth Amendment Bill of 2008, have to be passed by Parliament and implemented before 1 September 2009.

3. DEPARTMENTS/BODIES/PERSONS CONSULTED

The Bill was published in the national *Gazette* for public comment as required by section 154(2) of the Constitution.

4. IMPLICATIONS FOR PROVINCES

The Bill seeks to further regulate—

- (a) the determination of permanent and special delegates to the National Council of Provinces; and
- (b) the filling of vacancies in provincial legislatures.

5. IMPLICATIONS FOR MUNICIPALITIES

As discussed in paragraph 2.2 above.

6. FINANCIAL IMPLICATIONS FOR STATE

None

7. PARLIAMENTARY PROCEDURE

The Department of Justice and Constitutional Development is of the opinion that the Bill must be dealt with in accordance with the procedure established by section 75 of the Constitution since it contains no provision to which the procedure set out in section 74 or 76 of the Constitution applies.

KENNISGEWING 520 VAN 2008**DEPARTEMENT VAN JUSTISIE EN STAATKUNDIGE ONTWIKKELING****PUBLIKASIE VAN WETSONTWERP WAT GRONDWET WYSIG**

Die Minister vir Justisie en Staatkundige Ontwikkeling beoog om die Veertiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008 by die Nasionale Vergadering in te dien. Die Wetsontwerp word ooreenkomstig artikel 74(5)(a) van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, hierby vir openbare kommentaar gepubliseer. Enige persoon wat wens om kommentaar op die voorgestelde wysigings te lewer, word uitgenooi om skriftelike kommentaar aan die Minister vir Justisie en Staatkundige Ontwikkeling voor te lê. Kommentaar moet asseblief nie later nie as 9 Junie 2008 vir die aandag van mnr J J Labuschagne, Privaatsak X 81, Pretoria, 0001, gerig word of per faksimilee aan hom by 086 501 8053 gestuur word.
(Elektroniese posadres: Jolabuschagne@justice.gov.za)

VEERTIENDE WYSIGINGSWETSONTWERP OP DIE GRONDWET**(MINISTER VIR JUSTISIE EN STAATKUNDIGE ONTWIKKELING)****ALGEMEEN VERDUIDELIKENDE NOTA:**

[]

Woorde in vet druk tussen vierkantige hake dui skrappings uit bestaande verordenings aan.

Woorde met 'n volstreep daaronder, dui invoegings in bestaande verordenings aan.

WETSONTWERP

Tot wysiging van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, ten einde—

- * die bepaling van politieke partydeelname aan provinsiale afvaardigings na die Nasionale Raad van Provinsies verder te reël; en
- * die reg—
 - ** van 'n lid van die Nasionale Vergadering of 'n provinsiale wetgewer om 'n lid van 'n ander politieke party te word terwyl lidmaatskap van die Nasionale Vergadering of daardie provinsiale wetgewer behou word; en

**** van 'n bestaande politieke party om met 'n ander politieke party saam te smelt, of om in meer as een politieke party te onderverdeel, of om te onderverdeel en enige van die onderverdelings toe te laat om met 'n ander politieke party saam te smelt, terwyl 'n lid van die Nasionale Vergadering of 'n provinsiale wetgewer wat deur sodanige veranderings geraak word, toegelaat word om lidmaatskap van die Nasionale Vergadering of daardie provinsiale wetgewer te behou,**

af te skaf;

en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

WORD DAAR BEPAAL deur die Parlement van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Wysiging van artikel 61 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, soos gewysig deur artikel 1 van die Negende Wysigingswet op die Grondwet van 2002

1. Artikel 61 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 (hierna die Grondwet genoem), word hierby gewysig deur subartikel (2) deur die volgende subartikel te vervang:

"(2) [(a)] 'n Provinsiale wetgewer moet, binne 30 dae nadat die uitslag van 'n verkiesing van daardie wetgewer bekend gemaak is—

[(i)] (a) ooreenkomstig nasionale wetgewing bepaal hoeveel van elke party se afgevaardigdes vaste afgevaardigdes en hoeveel spesiale afgevaardigdes moet wees; en

[(ii)] (b) die vaste afgevaardigdes ooreenkomstig die partye se benoemings aanstel.

[(b) Indien die samestelling van 'n provinsiale wetgewer verander word as gevolg van veranderings van partylidmaatskap, samesmeltings tussen partye, onderverdeling van partye of onderverdeling en samesmelting van partye in daardie wetgewer, moet die wetgewer binne 30 dae na so 'n verandering—

(i) ooreenkomstig die nasionale wetgewing in paragraaf (a) bedoel, bepaal hoeveel van elke party se afgevaardigdes vaste afgevaardigdes en hoeveel spesiale afgevaardigdes moet wees; en

(ii) die vaste afgevaardigdes ooreenkomstig die partye se benoemings aanstel.]".

Wysiging van artikel 62 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, soos gewysig deur artikel 2 van die Negende Wysigingswet op die Grondwet van 2002

2. Artikel 62 van die Grondwet word hierby gewysig deur subartikel (3) deur die volgende subartikel te vervang:

"(3) Vaste afgevaardigdes word aangestel vir 'n termyn wat verstryk[—

- (a) onmiddellik voor die eerste sitting van die provinsiale wetgewer na sy volgende verkiesing[; of
- (b) op die dag voor die aanstelling van vaste afgevaardigdes ooreenkomstig artikel 61(2)(b)(ii) van krag word]."

Wysiging van artikel 105 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, soos gewysig deur artikel 3 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

3. Artikel 105 van die Grondwet word hierby gewysig deur in subartikel (1) die woorde wat paragraaf (a) voorafgaan deur die volgende woorde te vervang:

"**[Behoudens Bylae 6A, bestaan 'n provinsiale] 'n Provinsiale** wetgewer **bestaan** uit vroue en mans wat as lede verkies is ingevolge 'n kiesstelsel wat—".

Wysiging van artikel 106 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, soos gewysig deur artikel 4 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

4. Artikel 106 van die Grondwet word hierby gewysig deur subartikel (3) deur die volgende subartikel te vervang:

"(3) Iemand verloor lidmaatskap van 'n provinsiale wetgewer indien so iemand—

- (a) ophou om bevoeg te wees;
- (b) sonder toestemming afwesig is van die wetgewer in omstandighede waarvoor die reëls en orders van die wetgewer verlies van lidmaatskap voorskryf; of
- (c) ophou om 'n lid van die party te wees wat so iemand as 'n lid van die wetgewer benoem het[, tensy so iemand ooreenkomstig Bylae 6A 'n lid van 'n ander party geword het]."

Wysiging van Bylae 3 by die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, soos gewysig deur artikel 2 van die Vierde Wysigingswet op die Grondwet van 1999, artikel 19 van die Sesde Wysigingswet op die Grondwet van 2001 en artikel 3 van die Negende Wysigingswet op die Grondwet van 2002

5. Bylae 3 by die Grondwet word hierby gewysig—
(a) deur item 3 van Deel B deur die volgende item te vervang:

"3. Indien die mededingende surplusse in item 2 beoog gelyk is, word die onverdeelde afgevaardigdes in die afvaardiging toegeken aan die party of partye[, met inbegrip van 'n saamgesmelte party in artikel 61(2)(b) beoog,] met dieselfde surplus in die volgorde [van aangetekende stemme, beginnende met die party of saamgesmelte party wat] van die hoogste tot die laagste getal stemme[, met inbegrip van gekombineerde stemme in die geval van 'n saamgesmelte party,] wat daardie partye aangeteken het tydens die vorige verkiesing van die betrokke provinsiale wetgewer[, maar indien enige van die partye met dieselfde surplus—

- (a) ontstaan het as gevolg van veranderings van partylidmaatskap of onderverdeling van partye in daardie wetgewer soos in artikel 61(2)(b) beoog; en
 - (b) nie aan die vorige verkiesing van die betrokke provinsiale wetgewer deelgeneem het nie, moet die wetgewer die onverdeelde afgevaardigdes in die afvaardiging toeken aan die party of partye met dieselfde surplus op 'n wyse wat met die demokrasie bestaanbaar is]."; en
- (b) deur in Deel B die volgende item by te voeg:
- "4. Indien meer as een party met dieselfde surplus dieselfde getal stemme gedurende die vorige verkiesing van die betrokke provinsiale wetgewer aangeteken het, moet die betrokke wetgewer die onverdeelde afgevaardigdes in die afvaardiging toeken aan die party of partye met dieselfde surplus op 'n wyse wat met demokrasie bestaanbaar is."

Herroeping van Bylae 6A by die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, soos ingevoeg deur artikel 6 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

6. Bylae 6A by die Grondwet word hierby herroep.

Kort titel en inwerkingtreding

7. Hierdie Wet heet die Veertiende Wysigingswet op die Grondwet van 2008, en tree in werking op 'n datum deur die President by proklamasie in die *Staatskoerant* bepaal.

MEMORANDUM OOR DIE OOGMERKE VAN DIE VEERTIENDE WYSIGINGSWETSONTWERP OP DIE GRONDWET VAN 2008 (Gepubliseer ingevolge Reël 258(3) van die Reëls van die Nasionale Vergadering)

1. AGTERGROND

- 1.1 Die Parlement het gedurende 2002 en 2003 die sogenaamde "vloerkruising"-wetgewing (ook bekend as "oorloopwetgewing") aangeneem. Die algemene oogmerk van daardie wetgewing was—
- (a) om 'n lid van die Nasionale Vergadering, 'n provinsiale wetgewer of 'n Munisipale Raad in staat te stel om 'n lid van 'n ander politieke party te word terwyl lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, daardie provinsiale wetgewer of daardie Raad behou word; en
 - (b) om 'n bestaande politieke party in staat te stel om met 'n ander politieke party saam te smelt, om in meer as een politieke party te onderverdeel of om te onderverdeel en enige onderverdeling om met 'n ander politieke party saam te smelt.
- 1.2 Die politieke klimaat wat vloerkruising nodig gemaak het, het verander. Daar is ook toenemende weerstand teen vloerkruising. Gevolglik het die behoefte

ontstaan om vloerkruising af te skaf. Die effek van die afskaffing van vloerkruising sou beteken dat ons na die posisie voor 2002 terugkeer. Dit sou beteken dat—

- (a) 'n lid van die Nasionale Vergadering, 'n provinsiale wetgewer of 'n Munisipale Raad nie langer in staat sal wees om 'n lid van 'n ander politieke party te word terwyl lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, daardie provinsiale wetgewer of daardie Raad behou word nie;
- (b) 'n bestaande politieke party nie langer in staat sal wees om met 'n ander politieke party saam te smelt nie, of om in meer as een politieke party te onderverdeel nie of om te onderverdeel en enige onderverdeling om met 'n ander politieke party saam te smelt nie; en
- (c) 'n politieke party ook nie langer in staat sal wees om die naam van die party in die Nasionale Vergadering, provinsiale wetgewer of Munisipale Raad te verander nie.

- 1.3 Die Veertiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008 (die Wetsontwerp), beoog om vloerkruising in die Nasionale Vergadering en provinsiale wetgewers af te skaf, terwyl die Vyftiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, beoog om vloerkruising in Munisipale Rade af te skaf. Die Wysigingswetsontwerp op Algemene Aangeleenthede, wat gevolglike wysigings aanbring aan verskeie wette wat verband hou met die verlies van lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, 'n Provinsiale Wetgewer of 'n Munisipale Raad, 2008, beoog om wysigings, wat hoofsaaklik gevolglik van aard is en wat voortspruit uit die bepalinge van die Wetsontwerp en die Vyftiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, aan talle relevante Wette aan te bring.

2. OOGMERKE VAN DIE WETSONTWERP

- 2.1 Die oogmerke van die Wetsontwerp is om die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 (die Grondwet), te wysig ten einde die reg—

- (a) van 'n lid van die Nasionale Vergadering of 'n provinsiale wetgewer om 'n lid van 'n ander politieke party te word terwyl lidmaatskap van die Nasionale Vergadering of daardie provinsiale wetgewer behou word; en
- (b) van 'n bestaande politieke party om met 'n ander politieke party saam te smelt, of om in meer as een politieke party te onderverdeel, of om te onderverdeel en enige van die onderverdelings toe te laat om met 'n ander politieke party saam te smelt, terwyl 'n lid van die Nasionale Vergadering of 'n provinsiale wetgewer wat deur sodanige veranderings geraak word, toegelaat word om lidmaatskap van die Nasionale Vergadering of daardie provinsiale wetgewer te behou,

af te skaf.

- 2.2 Daar word beoog om die bogenoemde oogmerke te verwesenlik deur—

- (a) **klousule 6** wat beoog om Bylae 6A by die Grondwet (wat die behoud van lidmaatskap van die Nasionale Vergadering of 'n provinsiale wetgewer, na 'n verandering van partylidmaatskap, samesmeltings tussen partye,

- onderverdeling van partye en onderverdeling en samesmelting van partye, reël) te herroep; en
- (b) **klousules 1 tot 4 en 5(a)** wat beoog om gevolglike wysigings aan artikels 61, 62, 105 en 106 van, en Deel B van Bylae 3 by, die Grondwet aan te bring.
- 2.3 Alhoewel dit nie met vloerkruising verband hou nie, beoog **klousule 5(b)** om Deel B van Bylae 3 by die Grondwet te wysig ten einde die bepaling van politieke partydeelname aan provinsiale afvaardigings na die Nasionale Raad van Provinsies verder te reël. Hierdie voorgestelde wysiging gee gevolg aan 'n voorstel wat gemaak is tydens die Tweede Lesingsdebat oor die Wysigingswetsontwerp op Grondwetlike Aangeleenthede [W 22B—2005], wat op 23 Augustus 2005 in die Nasionale Vergadering plaasgevind het.
- 2.4 Aangesien die volgende venster vir vloerkruising op plaaslike regeringsvlak in September 2009 is, moet die Wetsontwerp, die Vyftiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, en die Wysigingswetsontwerp op Algemene Aangeleenthede, wat gevolglike wysigings aanbring aan verskeie wette wat verband hou met die verlies van lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, 'n Provinsiale Wetgewer of 'n Munisipale Raad, 2008, voor 1 September 2009 deur die Parlement aangeneem en geïmplementeer word.
3. **DEPARTEMENTE/LIGGAME/PERSONE GERAADPLEEG**
Die Wetsontwerp is ingevolge artikel 74(5) van die Grondwet—
- (a) in die nasionale *Staatskoerant* vir openbare kommentaar gepubliseer; en
- (b) aan die provinsiale wetgewers vir hul sienswyses voorgelê.
4. **IMPLIKASIES VIR PROVINSIES**
Soos in paragraaf 2 hierbo bespreek.
5. **FINANSIËLE IMPLIKASIES VIR STAAT**
Geen
6. **PARLEMENTÊRE PROSEDURE**
Die Departement van Justisie en Staatkundige Ontwikkeling is van mening dat die voorgestelde wysigings binne die bestek van artikel 74(3)(b) van die Grondwet val en gevolglik die goedkeuring van beide die Nasionale Vergadering en die Nasionale Raad van Provinsies vereis.

KENNISGEWING 521 VAN 2008**DEPARTEMENT VAN JUSTISIE EN STAATKUNDIGE ONTWIKKELING****PUBLIKASIE VAN WETSONTWERP WAT GRONDWET WYSIG**

Die Minister vir Justisie en Staatkundige Ontwikkeling beoog om die Vyftiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008 by die Nasionale Vergadering in te dien. Die Wetsontwerp word ooreenkomstig artikel 74(5)(a) van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, hierby vir openbare kommentaar gepubliseer. Enige persoon wat wens om kommentaar op die voorgestelde wysigings te lewer, word uitgenooi om skriftelike kommentaar aan die Minister vir Justisie en Staatkundige Ontwikkeling voor te lê. Kommentaar moet asseblief nie later as 9 Junie 2008 vir die aandag van mnr J J Labuschagne, Privaatsak X 81, Pretoria, 0001, gerig word of per faksimilee aan hom by 086 501 8053 gestuur word.

(Elektroniese posadres: Jolabuschagne@justice.gov.za)

VYFTIENDE WYSIGINGSWETSONTWERP OP DIE GRONDWET

(MINISTER VIR JUSTISIE EN STAATKUNDIGE ONTWIKKELING)

ALGEMEEN VERDUIDELIKENDE NOTA:

[] Woorde in vet druk tussen vierkantige hake dui skrappings uit bestaande verordenings aan.
_____ Woorde met 'n volstreep daaronder, dui invoegings in bestaande verordenings aan.

WETSONTWERP

Tot wysiging van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, ten einde—

- * sekere gevolglike wysigings genoodsaak deur die bepalings van die Veertiende Wysigingswet op die Grondwet van 2008, aan te bring;
- * vir die vulling van vakatures in 'n Munisipale Raad voorsiening te maak; en
- * die reg—
 - ** van 'n lid van 'n Munisipale Raad om 'n lid van 'n ander politieke party te word terwyl lidmaatskap van daardie Raad behou word; en
 - ** van 'n bestaande politieke party om met 'n ander politieke party saam

te smelt, of om in meer as een politieke party te onderverdeel, of om te onderverdeel en enige van die onderverdelings toe te laat om met 'n ander politieke party saam te smelt, terwyl 'n lid van 'n Raad wat deur sodanige veranderings geraak word, toegelaat word om lidmaatskap van daardie Raad te behou,

af te skaf;

en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

WORD DAAR BEPAAL deur die Parlement van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Wysiging van artikel 46 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, soos gewysig deur artikel 1 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

1. Artikel 46 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 (hierna die Grondwet genoem), word hierby gewysig deur in subartikel (1) die woorde wat paragraaf (a) voorafgaan deur die volgende woorde te vervang:

"[Behoudens Bylae 6A, bestaan die] Die Nasionale Vergadering bestaan uit minstens 350 en hoogstens 400 vroue en mans wat as lede verkies is ingevolge 'n kiesstelsel wat—".

Wysiging van artikel 47 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, soos gewysig deur artikel 2 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

2. Artikel 47 van die Grondwet word hierby gewysig deur subartikel (3) deur die volgende subartikel te vervang:

"(3) Iemand verloor lidmaatskap van die Nasionale Vergadering indien so iemand—

- (a) ophou om bevoeg te wees;
- (b) sonder toestemming afwesig is van die Vergadering in omstandighede waarvoor die reëls en orders van die Vergadering verlies van lidmaatskap voorskryf; of
- (c) ophou om 'n lid van die party te wees wat so iemand as 'n lid van die Vergadering benoem het[, tensy so iemand ooreenkomstig Bylae 6A 'n lid van 'n ander party geword het].".

Wysiging van artikel 157 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, soos gewysig deur artikel 2 van die Derde Wysigingswet op die Grondwet van 1998 en artikel 1 van die Agtste Wysigingswet op die Grondwet van 2002

3. Artikel 157 van die Grondwet word hierby gewysig deur in subartikel (1) die woorde wat paragraaf (a) voorafgaan deur die volgende woorde te vervang:

"[Behoudens Bylae 6A bestaan] 'n Munisipale Raad bestaan uit—".

Wysiging van artikel 158 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996

4. Artikel 158 van die Grondwet word hierby gewysig deur die volgende subartikel by te voeg:

"(3) Vakatures in 'n Munisipale Raad moet ooreenkomstig nasionale wetgewing gevul word."

Herroeping van Bylae 6B by die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, soos ingevoeg deur artikel 2 van die Agtste Wysigingswet op die Grondwet van 2002 en gewysig deur artikel 5, en hernommer deur artikel 6, van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

5. Bylae 6B by die Grondwet word hierby herroep.

Kort titel en inwerkingtreeding

6. Hierdie Wet heet die Vyftiende Wysigingswet op die Grondwet van 2008, en tree in werking op 'n datum deur die President by proklamasie in die *Staatskoerant* bepaal.

MEMORANDUM OOR DIE OOGMERKE VAN DIE VYFTIENDE WYSIGINGSWETSONTWERP OP DIE GRONDWET VAN 2008 (Gepubliseer ingevolge Reël 258(3) van die Reëls van die Nasionale Vergadering)**1. AGTERGROND**

1.1 Die Parlement het gedurende 2002 en 2003 die sogenaamde "vloerkruising"-wetgewing (ook bekend as "oorloopwetgewing") aangeneem. Die algemene oogmerk van daardie wetgewing was—

- (a) om 'n lid van die Nasionale Vergadering, 'n provinsiale wetgewer of 'n Munisipale Raad in staat te stel om 'n lid van 'n ander politieke party te word terwyl lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, daardie provinsiale wetgewer of daardie Raad behou word; en
- (b) om 'n bestaande politieke party in staat te stel om met 'n ander politieke party saam te smelt, om in meer as een politieke party te onderverdeel of om te onderverdeel en enige onderverdeling om met 'n ander politieke party saam te smelt.

1.2 Die politieke klimaat wat vloerkruising nodig gemaak het, het verander. Daar is ook toenemende weerstand teen vloerkruising. Gevolglik het die behoefte ontstaan om vloerkruising af te skaf. Die effek van die afskaffing van vloerkruising sou beteken dat ons na die posisie voor 2002 terugkeer. Dit sou beteken dat—

- (a) 'n lid van die Nasionale Vergadering, 'n provinsiale wetgewer of 'n Munisipale Raad nie langer in staat sal wees om 'n lid van 'n ander politieke party te word terwyl lidmaatskap van die Nasionale Vergadering,

- daardie provinsiale wetgewer of daardie Raad behou word nie;
- (b) 'n bestaande politieke party nie langer in staat sal wees om met 'n ander politieke party saam te smelt nie, of om in meer as een politieke party te onderverdeel nie of om te onderverdeel en enige onderverdeling om met 'n ander politieke party saam te smelt nie; en
 - (c) 'n politieke party ook nie langer in staat sal wees om die naam van die party in die Nasionale Vergadering, provinsiale wetgewer of Munisipale Raad te verander nie.
- 1.3 Die Veertiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, beoog om vloerkruising in die Nasionale Vergadering en provinsiale wetgewers af te skaf, terwyl die Vyftiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008 (die Wetsontwerp), beoog om vloerkruising in Munisipale Rade af te skaf. Die Wysigingswetsontwerp op Algemene Aangeleenthede, wat gevolglike wysigings aanbring aan verskeie wette wat verband hou met die verlies van lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, 'n Provinsiale Wetgewer of 'n Munisipale Raad, 2008, beoog om wysigings, wat hoofsaaklik gevolglik van aard is en wat voortspruit uit die bepalings van die Wetsontwerp en die Veertiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, aan talle relevante Wette aan te bring.

2. OOGMERKE VAN DIE WETSONTWERP

- 2.1 Die oogmerke van die Wetsontwerp is om die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 (die Grondwet), te wysig ten einde die reg—
- (a) van 'n lid van 'n Munisipale Raad om 'n lid van 'n ander politieke party te word terwyl lidmaatskap van daardie Raad behou word; en
 - (b) van 'n bestaande politieke party om met 'n ander politieke party saam te smelt, of om in meer as een politieke party te onderverdeel, of om te onderverdeel en enige van die onderverdelings toe te laat om met 'n ander politieke party saam te smelt, terwyl 'n lid van 'n Raad wat deur sodanige veranderings geraak word, toegelaat word om lidmaatskap van daardie Raad te behou,
- af te skaf.
- 2.2 Daar word beoog om die bogenoemde oogmerke te verwesenlik deur—
- (a) **klousule 5** wat beoog om Bylae 6B by die Grondwet (wat die verlies of behoud van lidmaatskap van Munisipale Rade, na 'n verandering van partylidmaatskap, samesmeltings tussen partye, onderverdeling van partye, onderverdeling en samesmelting van partye, en die vul van vakatures, reël) te herroep;
 - (b) **klousule 1 tot 3** wat beoog om gevolglike wysigings aan artikels 46, 47 en 157 van die Grondwet aan te bring; en
 - (c) **klousule 4** wat beoog om artikel 158 van die Grondwet te wysig ten einde vir die vul van vakatures in 'n Munisipale Raad voorsiening te maak.
- 2.3 Aangesien die volgende venster vir vloerkruising op plaaslike regeringsvlak in September 2009 is, moet die Wetsontwerp, die Veertiende Wysigingswetsontwerp

op die Grondwet van 2008, en die Wysigingswetsontwerp op Algemene Aangeleenthede, wat gevolglike wysigings aanbring aan verskeie wette wat verband hou met die verlies van lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, 'n Provinsiale Wetgewer of 'n Munisipale Raad, 2008, voor 1 September 2009 deur die Parlement aangeneem en geïmplementeer word.

3. DEPARTEMENTE/LIGGAME/PERSONE GERAADPLEEG

Die Wetsontwerp is ingevolge artikel 74(5) van die Grondwet—

- (a) in die nasionale *Staatskoerant* vir openbare kommentaar gepubliseer; en
- (b) aan die provinsiale wetgewers vir hul sienswyses voorgelê.

4. IMPLIKASIES VIR PROVINSIES

Geen

5. FINANSIËLE IMPLIKASIES VIR STAAT

Geen

6. PARLEMENTÊRE PROSEDURE

Die Departement van Justisie en Staatkundige Ontwikkeling is van mening dat die Wetsontwerp ooreenkomstig die prosedure ingestel by artikel 74(3)(a) van die Grondwet gehanteer moet word aangesien dit geen wysiging bevat wat—

- (a) betrekking het op 'n aangeleentheid wat die Nasionale Raad van Provinsies raak nie;
- (b) provinsiale grense, bevoegdhede, funksies of instellings verander nie; of
- (c) 'n bepaling wat spesifiek met 'n provinsiale aangeleentheid handel, wysig nie.

KENNISGEWING 522 VAN 2008**DEPARTEMENT VAN JUSTISIE EN STAATKUNDIGE ONTWIKKELING****PUBLIKASIE VAN WYSIGINGSWETSONTWERP OP ALGEMENE
AANGELEENTHEDE, WAT GEVOLGLIKE WYSIGINGS AANBRING AAN
VERSKEIE WETTE WAT VERBAND HOU MET DIE VERLIES VAN
LIDMAATSKAP VAN DIE NASIONALE VERGADERING, 'N PROVINSIALE
WETGEWER OF 'N MUNISIPALE RAAD, 2008**

Die Minister vir Justisie en Staatkundige Ontwikkeling publiseer hierby, ooreenkomstig artikel 154(2) van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, die Wysigingswetsontwerp op Algemene Aangeleentede, wat gevolglike wysigings aanbring aan verskeie wette wat verband hou met die verlies van lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, 'n Provinsiale Wetgewer of 'n Munisipale Raad, 2008, vir openbare kommentaar. Enige persoon wat wens om kommentaar op die voorgestelde wysigings te lewer, word uitgenooi om skriftelike kommentaar aan die Minister vir Justisie en Staatkundige Ontwikkeling voor te lê. Kommentaar moet asseblief nie later nie as 9 Junie 2008 vir die aandag van mnr J J Labuschagne, Privaatsak X 81, Pretoria, 0001, gerig word of per faksimilee aan hom by 086 501 8053 gestuur word. (Elektroniese posadres: Jolabuschagne@justice.gov.za)

**WYSIGINGSWETSONTWERP OP ALGEMENE AANGELEENTHEDE, WAT
GEVOLGLIKE WYSIGINGS AANBRING AAN VERSKEIE WETTE WAT
VERBAND HOU MET DIE VERLIES VAN LIDMAATSKAP VAN DIE
NASIONALE VERGADERING, 'N PROVINSIALE WETGEWER OF 'N
MUNISIPALE RAAD, 2008**

(MINISTER VIR JUSTISIE EN STAATKUNDIGE ONTWIKKELING)

ALGEMEEN VERDUIDELIKENDE NOTA:

[]

Woorde in vet druk tussen vierkantige hake dui skrappings uit bestaande verordenings aan.

Woorde met 'n volstreep daaronder, dui invoegings in bestaande verordenings aan.

WETSONTWERP

Tot wysiging van die—

- * **Wet op die Verkiesingskommissie, 1996, ten einde die reg van 'n politieke party om sy naam te eniger tyd te verander af te skaf;**
- * **Wet op die Openbare Befondsing van Verteenwoordigde Politieke Partye, 1997, ten einde—**
 - ** **die terugbetaling van onbestede saldo's van alle geld vanuit die Fonds vir Verteenwoordigde Politieke Partye toegeken aan politieke partye wat aan die Parlement en provinsiale wetgewers meedoen, verder te reël, wanneer sodanige politieke partye ophou om vir sodanige geld te kwalifiseer;**
 - ** **die Verkiesingskommissie te magtig om 'n openbare rekenmeester en ouditeur in sekere omstandighede aan te stel; en**
 - ** **vir misdrywe van toepassing op rekenpligtige beamptes en leiers van politieke partye voorsiening te maak; en**
- * **Wet op die Openbare Befondsing van Verteenwoordigde Politieke Partye, 1997, die Wet op die Bepaling van Afgevaardigdes (Nasionale Raad van Provinsies), 1998, die Kieswet, 1998, die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 1998, en die Wysigingswet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 2002, ten einde voorsiening te maak vir gevolglike aangeleenthede tot die afskaffing van die reg—**
 - ** **van 'n lid van die Nasionale Vergadering, 'n provinsiale wetgewer of 'n Munisipale Raad om 'n lid van 'n ander politieke party te word terwyl lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, daardie provinsiale wetgewer of daardie Raad behou word; en**
 - ** **van 'n bestaande politieke party om met 'n ander politieke party saam te smelt, of om in meer as een politieke party te onderverdeel, of om te onderverdeel en enige van die onderverdelings toe te laat om met 'n ander politieke party saam te smelt, terwyl 'n lid van die Nasionale Vergadering, 'n provinsiale wetgewer of 'n Raad wat deur sodanige veranderings geraak word, toegelaat word om lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, daardie provinsiale wetgewer of daardie Raad te behou;**

en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

WORD DAAR BEPAAL deur die Parlement van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Herroeping van artikel 16A van Wet 51 van 1996, soos ingevoeg deur artikel 30 van Wet 34 van 2003

1. Artikel 16A van die Wet op die Verkiesingskommissie, 1996, word hierby herroep.

Wysiging van artikel 5 van Wet 103 van 1997, soos gewysig deur artikel 2 van Wet 15 van 2005

2. Artikel 5 van die Wet op die Openbare Befondsing van Verteenwoordigde Politieke Partye, 1997 (hierna die Befondsingswet genoem), word hierby gewysig deur subartikel (4) deur die volgende subartikel te vervang:

"(4) Die toekenning van geld aan 'n politieke party vanuit die Fonds word gestaak wanneer die party ophou om ingevolge subartikel (1)(a) daarvoor te kwalifiseer. **[Behoudens artikel 6A moet 'n politieke party binne 21 dae na die datum waarop hy aldus opgehou het om te kwalifiseer, die onbestede saldo's, soos op daardie datum, van alle geld wat ingevolge hierdie artikel aan hom toegeken is, aan die Kommissie terugbetaal.]**".

Wysiging van artikel 6 van Wet 103 van 1997, soos gewysig deur artikel 3 van Wet 15 van 2005

3. Artikel 6 van die Befondsingswet word hierby gewysig—

(a) deur subartikel (1) deur die volgende subartikel te vervang:

"(1) Elke politieke party aan wie geld uit die Fonds toegeken word[, **moet**]—

(a) moet by 'n bank in die Republiek geregistreer, 'n afsonderlike bankrekening hou waarin alle geld wat so aan die party toegeken word, gedeponeer moet word; **[en]**

(b) moet 'n ampsdraer of beampte van daardie party aanstel as sy rekenpligtige beampte in verband met alle geld wat van tyd tot tyd vanuit die Fonds aan daardie party toegeken word. Die rekenpligtige beampte se verantwoordelikheid is om rekenskap te gee van die geld wat so aan daardie party toegeken word, en sluit, benewens enige ander pligte wat by hierdie Wet opgelê word, die plig in om die party se nakoming van die vereistes van hierdie Wet te verseker, en, in die besonder, om te verseker dat daardie geld nie uitbetaal word vir 'n doel wat nie by hierdie Wet gemagtig word nie; en

(c) is aan die Kommissie rekenpligtig ten opsigte van alle gelde wat so aan daardie party toegeken word."; en

(b) deur die volgende subartikel na subartikel (5) in te voeg:

"(5A) (a) Die Kommissie kan 'n openbare rekenmeester en ouditeur wat ingevolge die Wet op Openbare Rekenmeesters en Ouditeurs, 1991, as sodanig geregistreer is en praktiseer, aanstel om—

(i) die ouditeursverslag en geouditeerde staat wat ingevolge subartikel (5) aan hom voorgelê is, te verifieer; of

(ii) die staat bedoel in subartikel (3) en die rekeningboeke en rekeningkundige rekords gehou ingevolge hierdie artikel te ouditeer, indien die rekenpligtige beampte van 'n politieke party in gebreke bly om daardie staat en daardie rekeningboeke en rekenkundige rekords te laat ouditeer soos in subartikel (3) beoog.

(b) Subartikel (4) is, met die nodige veranderinge, van

toepassing op 'n ouditeur wat 'n oudit beoog in paragraaf (a)(ii) uitgevoer het.

(c) Die verifikasie van die ouditeursverslag en geouditeerde staat beoog in paragraaf (a)(i) of die ouditeursverslag en geouditeerde staat beoog in paragraaf (a)(ii), na gelang van die geval, moet deur die betrokke ouditeur binne een maand na die datum van sy of haar aanstelling deur die Kommissie aan die Kommissie voorgelê word."

Herroeping van artikel 6A van Wet 103 van 1997, soos ingevoeg deur artikel 4 van Wet 15 van 2005

4. Artikel 6A van die Befondsingswet word hierby herroep.

Invoeging van artikel 6B in Wet 103 van 1997

5. Die volgende artikel word hierby in die Befondsingswet na artikel 6A ingevoeg:

"Terugbetaling van onbestede saldo's waar party ophou om vir toekenning van geld uit Fonds te kwalifiseer of waar die Parlement en elke provinsiale wetgewer ontbind word of waar die Parlement of enige provinsiale wetgewer ontbind word

6B. (1) 'n Politieke party wat vir die toekenning van geld vanuit die Fonds ingevolge artikel 5 gekwalifiseer het, moet, ooreenkomstig hierdie artikel, die onbestede saldo's van alle geld wat ingevolge daardie artikel aan hom toegeken is aan die Kommissie terugbetaal indien hy ophou om vir die toekenning van geld vanuit die Fonds ingevolge genoemde artikel te kwalifiseer.

(2) 'n Politieke party wat onmiddellik voor die datum waarop—

(a) die Parlement en elke provinsiale wetgewer ingevolge die Grondwet ontbind word; of

(b) die Parlement of enige provinsiale wetgewer onder enige ander omstandighede aldus ontbind word,

vir die toekenning van geld vanuit die Fonds ingevolge artikel 5 gekwalifiseer het en wat in enige van of al daardie wetgewende liggame of in die ontbindende wetgewende liggaam verteenwoordig was, moet, ooreenkomstig hierdie artikel, die onbestede saldo's van alle geld wat ingevolge daardie artikel aan hom toegeken is aan die Kommissie terugbetaal.

(3) Die persoon wat laaste die amp van rekenpligtige beampte beoog in artikel 6(1)(b) van 'n politieke party beoog in subartikel (1) of (2) beklee het, of indien hy of sy nie beskikbaar is nie die leier van daardie party, moet binne 14 dae na die datum waarop—

(a) die party opgehou het om vir die toekenning van geld vanuit die Fonds soos beoog in subartikel (1) te kwalifiseer; of

(b) 'n wetgewende liggaam bedoel in subartikel (2) ontbind word soos beoog in daardie subartikel,

die rekeningboeke en rekeningkundige rekords van die party wat ingevolge artikel

6 gehou word, afsluit.

(4) Die rekenpligtige beampte of die leier van die party, na gelang van die geval, moet binne een maand na die datum waarop die rekeningboeke en rekeningkundige rekords van die party ingevolge subartikel (3) afgesluit is—

(a) 'n staat opstel wat aantoon—

(i) al die bedrae wat deur die party vanuit die Fonds gedurende daardie boekjaar ontvang is en sy aanwending van daardie geld, asook die doeleindes waarvoor die onderskeie bedrae aangewend is;

(ii) die onbestede saldo's van die party, as daar is, soos op die datum waarop sy rekeningboeke en rekeningkundige rekords aldus afgesluit word, van alle geld wat ingevolge artikel 5 aan hom toegeken is; en

(iii) alle bestaande wettige finansiële verpligtinge van die party tot aan die einde van die betrokke boekjaar; en

(b) daardie staat en daardie rekeningboeke en rekeningkundige rekords aan 'n openbare rekenmeester en ouditeur wat ingevolge die Wet op Openbare Rekenmeesters en Ouditeurs, 1991 (Wet No. 80 van 1991), as sodanig geregistreer is en praktiseer, voorlê om geouditeer te word.

(5) 'n Ouditeur wat 'n ouditering beoog in subartikel (4)(b) uitgevoer het, moet in die ouditeursverslag 'n mening uitspreek oor—

(a) die kwessie of die toegekende geld bestee is aan doeleindes wat by hierdie Wet gemagtig word of nie; en

(b) die korrektheid van die inligting bedoel in subartikel (4)(a)(ii) en (iii).

(6) Die ouditeursverslag en geouditeerde staat, asook alle state vir die betrokke boekjaar van die politieke party se bankrekening ingevolge artikel 6(1)(a) gehou en dokumente ter stawing van die inligting bedoel in subartikel (4)(a)(iii), moet deur die rekenpligtige beampte of die leier van die party, na gelang van die geval, binne twee maande na die datum waarop die rekeningboeke en rekeningkundige rekords van die party afgesluit is, aan die Kommissie voorgelê word.

(7) Die Kommissie moet binne twee maande na ontvangs van die ouditeursverslag, geouditeerde staat, state van die bankrekening van die politieke party en dokumente ter stawing van die inligting bedoel in subartikel (4)(a)(iii) aan hom ingevolge subartikel (6) voorgelê—

(a) die bedrag bepaal van die onbestede saldo's van alle geld wat ingevolge artikel 5 aan die politieke party toegeken is wat aan die Kommissie terugbetaal moet word, met inagneming van die inligting bedoel in subartikel (4)(a)(iii): Met dien verstande dat in die geval van 'n party vermeld in subartikel (2)(b)—

(i) die verteenwoordiging van daardie party, in 'n ontbindende wetgewende liggaam, moet deur die Kommissie bereken word as 'n persentasie van die party se verteenwoordiging in al die wetgewende liggame beoog in subartikel (2)(a); en

(ii) daardie bepaalde persentasie van enige onbestede saldo's moet aan

die Kommissie terugbetaal word;

- (b) die datum bepaal waarop daardie bedrag van onbestede saldo's van geld aan die Kommissie terugbetaal moet word, welke datum, vir sover die omstandighede dit toelaat, voor die laaste dag van die betrokke boekjaar moet wees; en
- (c) die rekenpligtige beampte of die leier van die party, na gelang van die geval, in kennis stel van die bedrag en datum ingevolge paragrafe (a) en (b) bepaal.

(8) (a) Die Kommissie kan by die toepassing van subartikel (7)(a)—

- (i) die rekenpligtige beampte of die leier van die party, na gelang van die geval, gelas om hom van die ander inligting te voorsien wat hy nodig ag; en
- (ii) 'n openbare rekenmeester en ouditeur wat ingevolge die Wet op Openbare Rekenmeesters en Ouditeurs, 1991 (Wet No. 80 van 1991), as sodanig geregistreer is en praktiseer, aanstel om—
- (aa) die ouditeursverslag en geouditeerde staat wat ingevolge subartikel (6) aan hom voorgelê is, te verifieer; of
- (bb) die staat bedoel in subartikel (4)(a) en die rekeningboeke en rekeningkundige rekords gehou ingevolge artikel 6 te ouditeer.

(b) Subartikel (5) is, met die nodige veranderinge, van toepassing op 'n ouditeur wat 'n oudit beoog in paragraaf (a)(ii)(bb) uitgevoer het.

(c) Die verifikasie van die ouditeursverslag en geouditeerde staat beoog in paragraaf (a)(ii)(aa) of die ouditeursverslag en geouditeerde staat beoog in paragraaf (a)(ii)(bb), na gelang van die geval, moet deur die betrokke ouditeur binne een maand na die datum van sy of haar aanstelling deur die Kommissie aan die Kommissie voorgelê word.

(9) Die rekenpligtige beampte of die leier van die party, na gelang van die geval, moet—

- (a) binne 14 dae na ontvangs van 'n lasgewing bedoel in subartikel (8)(a)(i), daaraan voldoen; en
- (b) die bedrag van die onbestede saldo's van geld beoog in subartikel (7)(a) op of voor die datum bepaal ingevolge subartikel (7)(b), aan die Kommissie terugbetaal.

(10) Enige onbestede saldo's van geld ingevolge hierdie artikel gedurende 'n besondere boekjaar terug betaal, moet aan die Fonds gekrediteer word en na die volgende boekjaar oorgedra word."

Wysiging van artikel 9 van Wet 103 van 1997, soos gewysig deur artikel 6 van Wet 15 van 2005

6. Artikel 9 van die Befondsingswet word hierby gewysig deur subartikels (3) en (4) te skrap.

Vervanging van artikel 9A van Wet 103 van 1997, soos ingevoeg deur artikel 7 van Wet 15 van 2005

7. Artikel 9A van die Befondsingswet word hierby deur die volgende artikel vervang:

"Misdrywe en strawwe

9A. Enigiemand wat—

- (a) artikel [6A(4), (6) of (9)(b)] 5(3), 6(2), (3) of (5) of 6B(3), (4), (6) of (9)(b) oortree of versuim om daaraan te voldoen; of
- (b) versuim om aan 'n lasgewing ingevolge artikel [6A(9)(a)] 6B(9)(a) te voldoen,

is aan 'n misdryf skuldig en by skuldigbevinding strafbaar met 'n boete of met gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens twee jaar."

Wysiging van artikel 10 van Wet 103 van 1997, soos gewysig deur artikel 8 van Wet 15 van 2005

8. Artikel 10 van die Befondsingswet word hierby gewysig deur in subartikel (1) paragraaf (d) deur die volgende paragraaf te vervang:

- "(d) wat die prosedure waarvolgens en die wyse waarop betalings vanuit, en aan, die Fonds na enige verkiesing van die Parlement of 'n provinsiale wetgewer [of die verstryking van die tydperk bedoel in item 4(1)(a) (b) van Bylae 6A by die Grondwet] gedoen moet word, voorskryf; en".

Wysiging van Aanhef van Wet 103 van 1997, soos gewysig deur artikel 9 van Wet 15 van 2005

9. Die Aanhef van die Befondsingswet word hierby gewysig deur die vyfde paragraaf te skrap.

Vervanging van lang titel van Wet 103 van 1997, soos vervang deur artikel 10 van Wet 15 van 2005

10. Die lang titel van die Befondsingswet word hierby deur die volgende lang titel vervang:

"Tot instelling van die Fonds vir Verteenwoordigde Politieke Partye ten einde voorsiening te maak vir die befondsing van politieke partye wat aan die Parlement en provinsiale wetgewers meedoen; vir die bestuur van die Fonds deur die Verkiesingskommissie en vir rekenpligtigheid betreffende die Fonds voorsiening te maak; die toekenning van geld vanuit daardie Fonds en die doeleindes waarvoor die toegekende geld deur politieke partye gebruik mag word, te reël; [die terugbetaling van die onbestede saldo's van geld deur politieke partye onder sekere omstandighede aan die Verkiesingskommissie te reël;] en om voorsiening te maak vir bykomstige aangeleenthede."

Wysiging van artikel 2 van Wet 69 van 1998, soos gewysig deur artikel 11 van Wet 15 van 2005

11. Artikel 2 van die Wet op die Bepaling van Afgevaardigdes (Nasionale Raad van Provinsies), 1998, word hierby gewysig deur subartikel (4) deur die volgende subartikel te vervang:

"(4) (a) Indien die totale getal spesiale afgevaardigdes wat ingevolge subartikel (3) ten opsigte van 'n besondere provinsiale wetgewer bepaal is minder as vier is, moet die afgevaardigdes van die partye wat slegs op een afgevaardigde in die afvaardiging van daardie provinsie geregtig is, ondanks subartikel (1), spesiale afgevaardigdes word in die volgorde van die laagste tot die hoogste getal stemme[, **met inbegrip van gekombineerde stemme in die geval van 'n saamgesmelte party beoog in artikel 61(2)(b) van die Grondwet,**] wat vir daardie partye gedurende die laaste verkiesing van daardie provinsiale wetgewer uitgebring is totdat vier spesiale afgevaardigdes aan partye in die provinsiale afvaardiging toegeken is.

(b) Indien die totale getal spesiale afgevaardigdes wat ingevolge subartikel (3) ten opsigte van 'n besondere provinsiale wetgewer bepaal is meer as vier is, moet daardie spesiale afgevaardigdes, ondanks subartikels (2) en (3), vaste afgevaardigdes word in die volgorde van die hoogste tot die laagste getal stemme[, **met inbegrip van gekombineerde stemme in die geval van 'n saamgesmelte party beoog in artikel 61(2)(b) van die Grondwet,**] wat vir die betrokke partye gedurende die laaste verkiesing van daardie provinsiale wetgewer uitgebring is totdat ses vaste afgevaardigdes aan partye in die provinsiale afvaardiging toegeken is.

[(c) By die toepassing van paragraawe (a) en (b) word ten opsigte van enige party wat geregtig is op 'n afgevaardigde in die afvaardiging van die betrokke provinsie en wat—

- (i) ontstaan het as gevolg van 'n verandering van partylidmaatskap of onderverdeling van partye beoog in artikel 61(2)(b) van die Grondwet; en
- (ii) nie aan die laaste verkiesing van daardie provinsiale wetgewer deelgeneem het nie,

geag dat daar geen stemme vir hom gedurende die laaste verkiesing van die betrokke provinsiale wetgewer uitgebring is nie.

(d) [(c) Indien daar ten opsigte van meer as een party wat geregtig is op 'n afgevaardigde in 'n provinsiale wetgewer 'n gelyke aantal stemme uitgebring is gedurende die laaste verkiesing van daardie provinsiale wetgewer **[of ingevolge paragraaf (c) geag word dat geen stemme vir hulle uitgebring is gedurende daardie verkiesing nie]**, moet die betrokke wetgewer, op 'n wyse wat met demokrasie bestaanbaar is—

- (i) in die geval van paragraaf (a), die getal afgevaardigdes uit die afgevaardigdes van daardie partye verkies om spesiale afgevaardigdes te word wat vereis mag word ten einde vier spesiale afgevaardigdes aan partye in die provinsiale afvaardiging toe te ken; of
- (ii) in die geval van paragraaf (b), ondanks subartikels (2) en (3), die getal

spesiale afgevaardigdes van daardie partye verkies om vaste afgevaardigdes te word wat vereis mag word ten einde ses vaste afgevaardigdes aan partye in die provinsiale afvaardiging toe te ken."

Wysiging van item 23 van Bylae 1A by Wet 73 van 1998, soos ingevoeg deur artikel 25 van Wet 34 van 2003

12. Item 23 van Bylae 1A by die Kieswet, 1998, word hierby gewysig deur subitem (1) deur die volgende subitem te vervang:

- "(1) In die geval van 'n vakature in 'n wetgewende liggaam waarop hierdie Bylae van toepassing is, moet die party wat deur die ontruimende lid verteenwoordig is, die vakature vul deur 'n persoon te benoem—
- (a) wie se naam op die kandidaatlys verskyn[—
- (i) waaruit daardie party se lede oorspronklik benoem is; [of
- (ii) **waar toepaslik, wat ingevolge item 5(2) van Bylae 6A by die Grondwet deur 'n party voorgelê is;**] en
- (b) wat die volgende bevoegde en beskikbare persoon op die lys is."

Wysiging van artikel 26 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 1 van Wet 20 van 2002 en artikel 9 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

13. Artikel 26 van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 1998 (hierna die Strukture Wet genoem) word hierby gewysig deur paragraaf (b) van subartikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang:

- "(b) word aangestel as 'n verteenwoordiger van 'n plaaslike raad op 'n distriksraad, vir 'n tydperk wat eindig wanneer die volgende plaaslike raad as verkies verklaar word[, behalwe dat waar so 'n persoon vervang word as gevolg van die bepalings van item 6(a) van Bylae 6B by die Grondwet, die nuut aangestelde verteenwoordiger aangestel word vir die oorblywende gedeelte van die vervangde verteenwoordiger se termyn]."

Wysiging van artikel 27 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 93 van Wet 27 van 2000, artikel 121 van Wet 32 van 2000 en artikel 2 van Wet 20 van 2002

14. Artikel 27 van die Strukture Wet word hierby gewysig—
- (a) deur na paragraaf (b) die volgende paragraaf in te voeg:
- "(c) verkies is vanaf 'n partylys in Bylae 1 of 2 bedoel en ophou om 'n lid van die betrokke party te wees;" en
- (b) deur die volgende paragraaf by te voeg:
- "(f) verkies is om 'n wyk te verteenwoordig en wie—
- (i) genomineer is deur 'n party as 'n kandidaat in die wyksverkiesing en ophou om 'n lid van daardie party te wees; of
- (ii) nie deur 'n party as 'n kandidaat in die wyksverkiesing genomineer is nie en 'n lid van 'n party word."

Wysiging van artikel 29 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 3 van Wet 20 van 2002 en artikel 9 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

15. Artikel 29 van die Strukture Wet word hierby gewysig deur subartikel (3) te skrap.

Wysiging van artikel 62 van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 4 van Wet 20 van 2002

16. Artikel 62 van die Strukture Wet word hierby gewysig deur paragraaf (cA) van subartikel (1) te skrap.

Wysiging van artikel 63 van Wet 117 van 1998, soos vervang deur artikel 5 van Wet 20 van 2002 en gewysig deur artikel 9 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

17. Artikel 63 van die Strukture Wet word hierby gewysig—
(a) deur subartikels (1) en (2) deur die volgende subartikels, onderskeidelik, te vervang:

"(1) Elke metropolitaanse subraad bestaan uit—

- (a) die raadslede wat die wyke verteenwoordig wat in die gebied van die subraad ingesluit is; en
- (b) 'n bykomende aantal raadslede wat ingevolge Deel 1 van Bylae 4 toegeken word[, behalwe dat waar—
 - (i) metropolitaanse subrade ingestel word;
 - (ii) die gebiede van bestaande metropolitaanse subrade verander word; of
 - (iii) die aantal bestaande metropolitaanse subrade verander word, nadat die samestelling van 'n metroraad verander het as gevolg van die bepalinge van item 2, 3 of 7 van Bylae 6B by die Grondwet, die bykomende aantal raadslede deur die metroraad bepaal word sodat die setels wat deur raadslede bedoel in subartikel (2)(a) gehou word so na as moontlik gelykop verdeel word onder al die metropolitaanse subrade].

(2) Die raadslede waarna in subartikel (1)(b) verwys word, moet—

- (a) bestaan uit raadslede wat vanaf partylyste tot die metroraad ooreenkomstig Deel 3 van Bylae 1 verkies is; en
- (b) ooreenkomstig—
 - (i) Deel 1 van Bylae 4 tot die metropolitaanse subraad aangestel word; of
 - (ii) die meganisme bedoel in artikel 62(1)(cA) tot die metropolitaanse subraad aangestel word waar die samestelling van die betrokke metroraad verander het as gevolg van die bepalinge van item 2, 3 of 7 van Bylae 6B by die Grondwet].";

- en
(b) deur subartikel (1A) te skrap.

Vervanging van artikel 66 van Wet 117 van 1998, soos vervang deur artikel 6 van Wet 20 van 2002 en gewysig deur artikel 9 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

18. Artikel 66 van die Strukture Wet word hierby deur die volgende artikel vervang:

"Ampstermyn van lede

66. [(1)] Die artikel 63(1)(b) lede van 'n metropolitaanse subraad word aangestel vir 'n termyn wat eindig, behoudens [subartikel (2) en] artikel 67, wanneer die volgende metroraad as verkose verklaar word.

[(2) Waar 'n artikel 63(1)(b) lid van 'n metropolitaanse subraad vervang word as gevolg van die bepalings van item 6(b) van Bylae 6B by die Grondwet, word die nuut aangestelde lid, behoudens artikel 67, aangestel vir die oorblywende gedeelte van die vervangde lid se termyn.]".

Herroeping van artikels 93A en 93B van Wet 117 van 1998, soos ingevoeg deur artikel 7 van Wet 20 van 2002 en gewysig deur artikel 9 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

19. Artikels 93A en 93B van die Strukture Wet word hierby herroep.

Vervanging van item 10 van Bylae 1 by Wet 117 van 1998, soos vervang deur artikel 93 van Wet 27 van 2000 en artikel 8 van Wet 20 van 2002 en gewysig deur artikel 9 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

20. Item 10 van Bylae 1 by die Strukture Wet word hierby deur die volgende item vervang:

"Voorlegging van lys van kandidate

10. [(1)] 'n Lys van kandidate mag slegs deur 'n party voorgelê word.

[(2) 'n Party wat verteenwoordiging in 'n munisipaliteit bekom het as gevolg van die bepalings van item 2, 3 of 7 van Bylae 6B by die Grondwet, mag 'n lys van kandidate binne sewe dae na die verstryking van 'n tydperk bedoel in item 4(1)(a)(i) of (ii) van Bylae 6B by die Grondwet voorlê.]".

Vervanging van item 4 van Bylae 2 by Wet 117 van 1998, soos vervang deur artikel 93 van Wet 27 van 2000 en artikel 9 van Wet 20 van 2002 en gewysig deur artikel 9 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

21. Item 4 van Bylae 2 by die Strukture Wet word hierby deur die volgende item vervang:

"Voorlegging van lys van kandidate

4. [(1)] 'n Lys van kandidate mag slegs deur 'n party voorgelê word.

[(2)] 'n Party wat verteenwoordiging in 'n munisipaliteit bekom het as gevolg van die bepalings van item 2, 3 of 7 van Bylae 6B by die Grondwet, mag 'n lys van kandidate binne sewe dae na die verstryking van 'n tydperk bedoel in item 4(1)(a)(i) of (ii) van Bylae 6B by die Grondwet voorlê.]".

Wysiging van Inhoudsopgawe van Wet 117 van 1998, soos gewysig deur artikel 11 van Wet 20 van 2002 en artikel 9 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

22. Die Inhoudsopgawe van die Strukture Wet word hierby gewysig deur die verwysings na artikels 93A en 93B, onderskeidelik, te skrap.

Herroeping van artikel 12 van Wet 20 van 2002, soos gewysig deur artikel 9 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003

23. Artikel 12 van die Wysigingswet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 2002, word hierby herroep.

Herroeping van artikel 13 van Wet 20 van 2002

24. Artikel 13 van die Wysigingswet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 2002, word hierby herroep.

Wysiging van artikel 14 van Wet 20 van 2002

25. Artikel 14 van die Wysigingswet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 2002, word hierby gewysig deur subartikel (2) te skrap.

Kort titel en inwerkingtreding

26. Hierdie Wet heet die Wysigingswet op Algemene Aangeleenthede, wat gevolglike wysigings aanbring aan verskeie wette wat verband hou met die verlies van lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, 'n Provinsiale Wetgewer of 'n Munisipale Raad, 2008, en tree in werking op 'n datum deur die President by proklamasie in die *Staatskoerant* bepaal.

**MEMORANDUM OOR DIE OOGMERKE VAN DIE
WYSIGINGSWETSONTWERP OP ALGEMENE AANGELEENTHEDE, WAT
GEVOLGLIKE WYSIGINGS AANBRING AAN VERSKEIE WETTE WAT
VERBAND HOU MET DIE VERLIES VAN LIDMAATSKAP VAN DIE
NASIONALE VERGADERING, 'N PROVINSIALE WETGEWER OF 'N
MUNISIPALE RAAD, 2008**

1. AGTERGROND

Die politieke klimaat wat vloerkruising nodig gemaak het, het verander. Daar is ook toenemende weerstand teen vloerkruising. Gevolglik het die behoefte ontstaan om vloerkruising af te skaf. Die Veertiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, beoog om vloerkruising in die Nasionale Vergadering en provinsiale wetgewers af te skaf, terwyl die Vyftiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, beoog om vloerkruising in Munisipale Rade af te skaf.

2. OOGMERKE VAN DIE WETSONTWERP

2.1 Die oogmerke van die Wysigingswetsontwerp op Algemene Aangeleentheid, wat gevolglike wysigings aanbring aan verskeie wette wat verband hou met die verlies van lidmaatskap van die Nasionale Vergadering, 'n Provinsiale Wetgewer of 'n Munisipale Raad, 2008 (die Wetsontwerp) is—

- (a) om wysigings, wat hoofsaaklik gevolglik van aard is en wat voortspruit uit die bepalings van die Veertiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, en die Vyftiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, aan talle relevante Wette aan te bring; en
- (b) om aangeleentheid aan te spreek wat deur die Portefeulje Komitee oor Justisie en Staatkundige Ontwikkeling in sy Verslag oor die Wysigingswetsontwerp op Grondwetlike Aangeleentheid [W 22B—2005] (tans die Wysigingswet op Grondwetlike Aangeleentheid, 2005 (Wet No. 15 van 2005), gedateer 19 Augustus 2005, geopper is.

2.2 Voorgestelde wetswysigings wat met vloerkruising verband hou

Die Wetsontwerp beoog om wysigings aan die volgende Wette aan te bring:

- (a) Wet op die Verkiesingskommissie, 1996 (Wet No. 51 van 1996)
Klousule 1 beoog om artikel 16A van die Wet op die Verkiesingskommissie, 1996, wat 'n politieke party in staat stel om sy geregistreerde naam, verkorte naam of onderskeidingsmerk of -simbool te verander, te herroep.
- (b) Wet op die Openbare Befondsing van Verteenwoordigde Politieke Partye, 1997 (Wet No. 103 van 1997)
Klousule 4 beoog om artikel 6A van die Wet op die Openbare Befondsing van Verteenwoordigde Politieke Partye, 1997 (die Befondsingswet), te herroep, wat die terugbetaling reël van die onbestede saldo's van geld aan die Verkiesingskommissie (die OVK) deur 'n politieke party wat, na 'n venster vir vloerkruising, ophou om vir die toekenning van geld vanuit die Fonds vir Verteenwoordigde Politieke Partye (die Fonds) te kwalifiseer.

Klousules 7, 8, 9 en 10 beoog om gevolglike wysigings aan artikels 9A en 10, die Aanhef en lang titel van die Befondsingswet aan te bring.

- (c) Wet op die Bepaling van Afgevaardigdes (Nasionale Raad van Provinsies), 1998 (Wet No. 69 van 1998)
Klousule 11 beoog om gevolglike wysigings aan artikel 2 van die Wet op die Bepaling van Afgevaardigdes (Nasionale Raad van Provinsies), 1998, wat die bepaling van vaste en spesiale afgevaardigdes in 'n provinsie se afvaardiging na die Nasionale Raad van Provinsies reël, aan te bring.
- (d) Kieswet, 1998 (Wet No. 73 van 1998)
Klousule 12 beoog om 'n gevolglike wysiging aan item 23 van Bylae 1A by die Kieswet, 1998, wat die vul van vakatures in die Nasionale Vergadering en provinsiale wetgewers reël, aan te bring.
- (e) Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 1998 (Wet No. 117 van 1998)
Klousules 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21 en 22 beoog om gevolglike wysigings aan artikels 26, 29, 62, 63 en 66, item 10 van Bylae 1, item 4 van Bylae 2 en die Inhoudsopgawe van die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 1998 (die Strukture Wet), aan te bring. **Klousule 14** beoog om artikel 27 van die Strukture Wet, wat die ontruiming van amp van raadslede reël, te wysig ten einde twee bepalings wat uit daardie Wet geskrap is deur artikel 2 van die Wysigingswet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 2002 (Wet No. 20 van 2002), terug te voeg. **Klousule 19** beoog om artikels 93A en 93B van die Strukture Wet wat onderskeidelik voorsiening maak vir spesiale maatreëls vir die toepassing van item 6 van Bylae 6B by die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 (die Grondwet), en die publikasie van sekere kennisgewings deur die OVK wat met vloerkruising verband hou, te herroep. Beide artikels sal oorbodig word sodra vloerkruising afgeskaf is.
- (f) Wysigingswet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 2002
Klousules 23 en 24 beoog om artikels 12 en 13 van die Wysigingswet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 2002, te herroep aangesien daardie twee artikels, sodra vloerkruising afgeskaf is, oorbodig sal word. Artikel 12 reël die registrasie van nuwe politieke partye vir doeleindes van Bylae 6B by die Grondwet (welke Bylae deur klousule 5 van die Vyftiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, herroep staan te word), terwyl artikel 13 oorgangsmatreëls bevat. **Klousule 25** beoog om artikel 14 van die Wysigingswet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukture, 2002, wat die inwerkingtreding van artikel 4 van die genoemde Wet gereël het, te wysig.

2.3 Bykomende voorgestelde wysigings aan die Befondsingswet

2.3.1 Ten einde die aangeleenthede aan te spreek wat deur die Portefeulj Komitee oor

Justisie en Staatkundige Ontwikkeling geopper is in sy Verslag waarna in paragraaf 2.1(b) hierbo verwys is, beoog die Wetsontwerp om die volgende wysigings aan die Befondsingswet aan te bring om die bestaande bepalings daarvan te harmonieer met die nuwe bepalings wat in die Befondsingswet deur die Wysigingswet op Grondwetlike Aangeleenthede, 2005, ingevoeg is.

2.3.2 Ad klousule 2

Klousule 2 beoog om 'n gevolglike wysiging aan artikel 5(4) aan te bring wat voortspruit uit die voorgestelde nuwe artikel 6B(1) wat in die Befondsingswet deur **klousule 5** ingevoeg staan te word.

2.3.3 Ad klousule 3

Klousule 3(a) beoog om artikel 6(1) te wysig om dit duidelik te maak dat alle politieke partye aan die OVK rekenpligtig is ten opsigte van die geld wat vanuit die Fonds aan hulle toegeken is. **Klousule 3(b)** beoog om 'n nuwe subartikel (5A) in artikel 6 in te voeg wat die OVK sal magtig om 'n openbare rekenmeester en ouditeur onder sekere omstandighede aan te stel om, byvoorbeeld, die rekeningboeke en rekeningkundige rekords wat deur 'n politieke party gehou word, te ouditeer.

2.3.4 Ad klousule 5

Die Befondsingswet maak tans voorsiening vir drie gevalle waar 'n politieke party die onbestede saldo's van alle geld wat ingevolge artikel 5 van die Befondsingswet aan hom toegeken is, aan die OVK moet terug betaal, naamlik—

- (a) waar 'n politieke party ophou om vir die toekenning van geld vanuit die Fonds te kwalifiseer (bestaande artikel 5(4));
- (b) waar 'n politieke party, na 'n venster vir vloerkruising, ophou om vir die toekenning van geld vanuit die Fonds te kwalifiseer (bestaande artikel 6A); en
- (c) indien die Parlement en elke provinsiale wetgewer ingevolge die Grondwet ontbind word of indien die Parlement of 'n provinsiale wetgewer onder enige ander omstandighede aldus ontbind word (bestaande artikel 9(3) en (4)).

Aangesien **klousule 4** beoog om artikel 6A van die Befondsingswet te herroep, sal die omstandighede waarna in paragraaf (b) hierbo verwys is en waaronder 'n politieke party die onbestede saldo's van alle geld wat aan hom toegeken is aan die OVK moet terugbetaal, wegval. **Klousule 5** beoog egter om 'n nuwe artikel 6B in die Befondsingswet in te voeg wat die terugbetaling van die onbestede saldo's van geld aan die OVK in die omstandighede waarna in paragrawe (a) en (c) hierbo verwys is, in lyn sal bring met sodanige terugbetaling in die omstandighede waarna in paragraaf (b) hierbo verwys is.

2.3.5 Ad klousule 6

Artikel 9(3) en (4) van die Befondsingswet reël die terugbetaling aan die OVK van die onbestede saldo's van alle geld wat aan 'n politieke party toegeken is indien die Parlement en elke provinsiale wetgewer ingevolge die Grondwet

ontbind word of indien die Parlement of 'n provinsiale wetgewer onder enige ander omstandighede aldus ontbind word. Die voorgestelde nuwe artikel 6B(2) beoog om hierdie aangeleentheid te reël en daarom sal artikel 9(3) en (4) oorbodig word en moet dus geskrap word. **Klousule 6** beoog om daaraan gevolg te gee.

2.3.6 Ad klousule 7

Klousule 7 beoog om artikel 9A te wysig om sekere oortredings ook van toepassing te maak op—

- (a) die rekenpligtige beamptes van politieke partye wat vir die toekenning van geld vanuit die Fonds kwalifiseer; en
- (b) die rekenpligtige beamptes of leiers van politieke partye wat ingevolge die voorgestelde nuwe artikel 6B hul onbestede saldo's van geld aan die OVK moet terugbetaal.

2.4 Aangesien die volgende venster vir vloerkruising op plaaslike regeringsvlak in September 2009 is, moet die Wetsontwerp, die Veertiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, en die Vyftiende Wysigingswetsontwerp op die Grondwet van 2008, voor 1 September 2009 deur die Parlement aangeneem en geïmplementeer word.

3. DEPARTEMENTE/LIGGAME/PERSONE GERAADPLEEG

Die Wetsontwerp is in die nasionale *Staatskoerant* vir openbare kommentaar gepubliseer soos deur artikel 154(2) van die Grondwet vereis.

4. IMPLIKASIES VIR PROVINSIES

Die Wetsontwerp beoog om—

- (a) die bepaling van vaste en spesiale afgevaardigdes na die Nasionale Raad van Provinsies; en
- (b) die vul van vakatures in provinsiale wetgewers, verder te reël.

5. IMPLIKASIES VIR MUNISIPALITEITE

Soos in paragraaf 2.2 hierbo bespreek.

6. FINANSIËLE IMPLIKASIES VIR STAAT

Geen

7. PARLEMENTÊRE PROSEDURE

Die Departement van Justisie en Staatkundige Ontwikkeling is van mening dat die Wetsontwerp ooreenkomstig die prosedure ingestel by artikel 75 van die Grondwet gehanteer moet word aangesien dit geen bepaling bevat waarop die prosedure wat in artikel 74 of 76 van die Grondwet uiteengesit word, van toepassing is nie.